

**Helyi Esélyegyenlőségi
Program**

LITÉR KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

2024-2029

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)	4
Bevezetés	4
A település bemutatása	4
Értékeink, küldetésünk	12
Célok.....	13
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)	15
1. Jogszabályi háttér bemutatása	15
2. Stratégiai környezet bemutatása	15
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége.....	24
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység	47
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége	64
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége.....	72
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	81
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása	887
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága.....	89
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	910
1. A HEP IT részletei.....	910
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése	910
Jövőképünk.....	921
Az intézkedési területek részletes kifejtése (kitöltése javasolt, opcionális)	932
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	987
3. Megvalósítás.....	101100
3.1 A megvalósítás előkészítése.....	1010
3.2 A megvalósítás folyamata	1010
3.3 Monitoring és visszacsatolás	1032
3.4 Nyilvánosság.....	1043
3.6 Érvényesülés, módosítás.....	1054
4. Elfogadás módja és dátuma	1065

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 2021.06.30-án módosított 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet alapján megjelent Belügyminisztérium „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” c. dokumentum szerint átdolgozva Litér Község Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

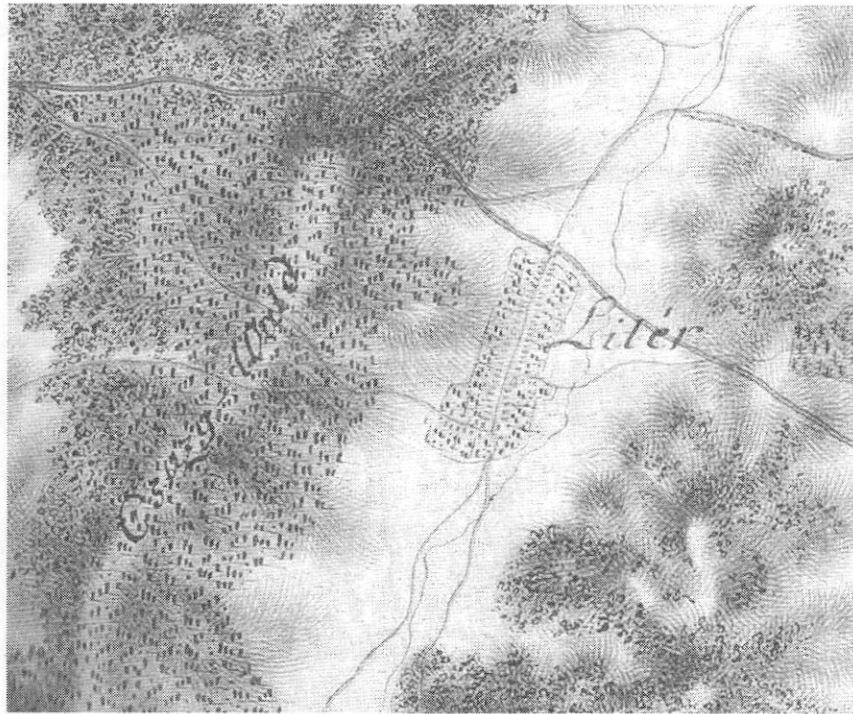
Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Településünk neve magyar helynévadással keletkezett pusztaszemélynévből, amely nem más, mint a lovag ómagyarkori magyar alakja. Forrása a személynévként is használatos rîtaer, ritter, azaz a lovag főnév. 1082-ből való a legkorábbi említése Villa Lyuter néven. 1296-ban Lyvter, 1380-ban Lyther, 1455-ben pedig Lytther megnevezéssel szerepelt.

¹ Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció

A falu már az első török becsapásoknak áldozatául esett. Veszprém várának 1552. évi török kézre kerülésével a környék falvai pusztulásra ítéltettek. 1609 és 1696 között Veszprém megye területén jelentős számban léteztek puszták, ekkor még közéjük tartozott Litér is. A falu újra településére 1732-ben került sor.

1757-ben írták össze a falu lakosságát, amikor is 51 házat, háznépet vettek számba, összesen 282 fővel.

1799-ben Vályi András magyar faluként írta, amelynek több földesura volt. Lakosságának többségét reformátusok alkották, de megemlítendő ebből az időből zsidó népessége is. Dadai Oláh János református lelképásztor 1834-ben ugyancsak magyar helységként tüntette fel, amelyet akkor több földesúr birtokaként ismertek. Református lakosai jó gabonatermő földeket műveltek, erdei ugyancsak figyelmet érdemeltek, legelője, rétje hegyes-völgyes, kősziklás-bokros volta ellenére jó szénát termelt, de szőlőhegye és bora sem volt megvetendő. Fontosnak tartották a falu mellett elvivő mezőföldi vagy somogyi utat, amelyet jó karban tartottak, hisz hetente (csütörtökön és pénteken) Veszprémbe gabonát vivő szekereknek fő közlekedési útja volt.

Litér a XIX-XX. században a jelentősen fejlődő települések sorában foglalt helyet. 1869-1960 között húsz települést lehetett ide sorolni, közülük az egyik Litér volt. A falu utcahálózata 1885-től rendelkezik hivatalos utcanévjegyzékkel. Ekkor nevezték el a dűlőutakat is. A papírgyár (1929), a festékgyár és a Nitrokémia (1935, 1951.) jelentős munkaerőt vonzott, amely a népesség

megnövekedésével járt együtt, először a régi falurész fejlődött, növekedett, majd felépült a városias Újtelep (1941-1943). A XX. század két világháború pusztítását zúdította a falura és közösségére. Az I. világháborúban 17 személy, valamennyi katona, míg a II. világháborúban 33 fő, köztük 19 katona, 14 civil veszítette életét. Valamennyi áldozat nevét a Hősi Emlékmű emléktábláin örökítették meg. Község lakói minden évben megemlékeznek a település vértanújáról, Bódi Mária Magdolnáról.

Az 1970-es évektől új lakónegyed emelkedett a faluban, a “Kiliti Dániel” Munkás Lakásépítő Szövetkezet megalakulásával. 1972-től megszületett a jelenlegi Ifjúsági Lakótelep, sokaknak biztosítva hajlékot.

A település jelenkori története egyik legfontosabb állomásának az 1989-ben bekövetkezett rendszerváltás eredményeként az 1990-ben megtartott önkormányzati választások mondhatók. Ezzel a tanácsi rendszer szervezet- és intézményrendszere megszűnt. A Balatonfüzfői Nagyközségi Tanácshoz tartozó Litér ismét önállóvá lett, első polgármesterévé demokratikus módon Ertl Pált választották meg.

1995-ben felavatták a község zászlaját és immár véglegesnek bizonyuló címerét. Rajta a címerpajzs kék mezőjében fekszik az arany oroszlán, mellső karmai között egy koponyát tartva, amely ábrázolás a középkori templom faragott kő oroszlánjára utal, mintegy jelezve a község életének folyamatosságát.

Regionális kapcsolatok, területi adottságok

Litér a Közép-Dunántúli régióban, a 72-es számú főút mellett, a Balaton-felvidék keleti szélén elhelyezkedő település. A Veszprém közelségében fekvő településnek legszorosabb kapcsolata a megyeszékhellyel van, mely mindössze 9 km-re fekszik. Több településsel is szoros kapcsolatot tart fenn, ezek közül az egyik Királyszentistván, mellyel közös hivatalt működtet. Közlekedési szempontból a belterületet is érintő 72-es főúton Veszprém mindössze alig negyedóra alatt érhető el tömegközlekedéssel. A közeli – papvásári külterületi részt érintő – 710-es elkerülő úton, illetve az M7 autópályán Székesfehérvárra és Budapestre is viszonylag hamar el lehet jutni.

Litéren az alapfokú szociális, oktatási és egészségügyi ellátás megoldott, illetve Veszprém közelsége miatt a magasabb szolgáltatások is könnyen igénybe vehetők. A településen működik nyolc osztályos református általános iskola, óvoda és bölcsőde, művelődési ház és könyvtár. A hagyományokban gazdag falu rendezvényeit sokan látogatják, így a július hónapban rendezendő Mogyorósi Napokat, amely a legrangosabb esemény a község életében. Népszerű program a majálishoz kötődő Szent György Napi Birkafőző Verseny, a nyár közepén tartandó Mogyorósi napok és a Litéri Senior Néptánctalálkozó, szeptemberi hónapban a Szilva ünnep, valamint Hal- és vadfőző verseny.

Litér Község Önkormányzata több mint 60 éve pártolja és támogatja a községben működő Zöldág Gyermekek Néptáncgyűjtést. 2011-ben megalakult a Litéri Zöldág Kulturális Egyesület, melynek célja, hogy a magyar és kárpát-medencei néptánc hagyományok, valamint további kulturális értékek felkutatása, megismertetése, megőrzése, terjesztése. Közreműködnek a községi rendezvények műsoraiban, játékonysági vagy egyéb más alkalmakon az önkormányzattal kötendő együttműködési megállapodás alapján. A település közösségének belső erősítése a néptánc-hagyományok ápolása útján, részvétel a Zöldág Gyermekek Néptáncgyűjtés és a Zöldág Ifjúsági Néptáncgyűjtés fenntartásában és működtetésében.

Az itt lakók a büszkén vállalt múlt mellett cselekvő részesei a jelennek. Tudjuk, hogy a múlt emlékei, az élni akarás szép példái a ma emberének is erőt, útmutatást adhatnak a jövő építésében.

Demográfiai jellemzők

Területi adottságok

Litér belterülete egyutcás településből alakult ki mai formájára, többnyire a XX. század második harmadától folyamatosan, tudatos tervezésnek köszönhetően. Az egyes településrészek mesterséges szerkezetük ellenére igyekeznek követni a domborzati adottságokat, illetve máshol a hagyományos településszerkezetet kialakító főbb vonalakat. A belterületi területhasználatokat jellemzi, hogy túlnyomó részt lakóterületből áll (falusias, illetve kertvárosias, az Ifjúság lakótelepen kisvárosias jelleggel), s az intézmények elszórtan helyezkednek el a lakóépületek között, azaz tipikus településközpont nem alakult ki.

Települési alapadatok	Litér
Terület	1282,9 ha
Belterület	122,7 ha
Zártkert	32,3 ha
Külterület	1127,9 ha
Lakosság (2022-12-31)	2174 fő

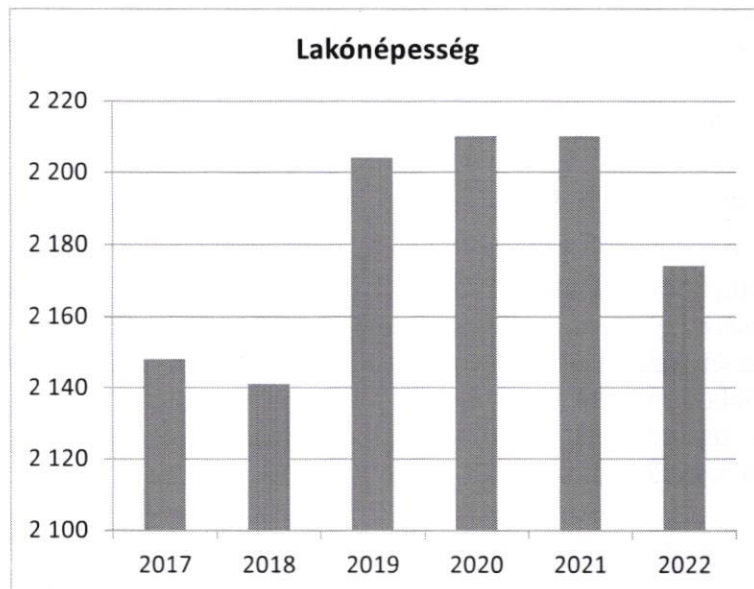
Társadalmi adottságok

Litéren 2174-en laknak. A település lakosságszáma az elmúlt évszázad során többszörözött, amely egyrészt köszönhető az ipar erőteljes fejlődésének (Litér közvetlen közelében pl. Fűzfőgyártelepen) a 40-es, 50-es években, másrészt az utóbbi évtizedekben a szuburbanizációs folyamatoknak köszönhetően sokan költöznek ki Veszprémről az aránylag olcsóbb és csendesebb „vidéki” környezetbe. A település korszerkezete ez alapján fiatalodást mutat, az öregedési index a megyei és a kistérségi átlagnál is sokkal kedvezőbb.

Litér lakónépesség száma 2022. december 31-én 2174 fő volt.

Év	Fő (TS 001)	Változás
2017	2 148	bázis év
2018	2 141	99,67%
2019	2 204	102,94%
2020	2 210	100,27%
2021	2 210	100,00%
2022	2 174	98,37%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

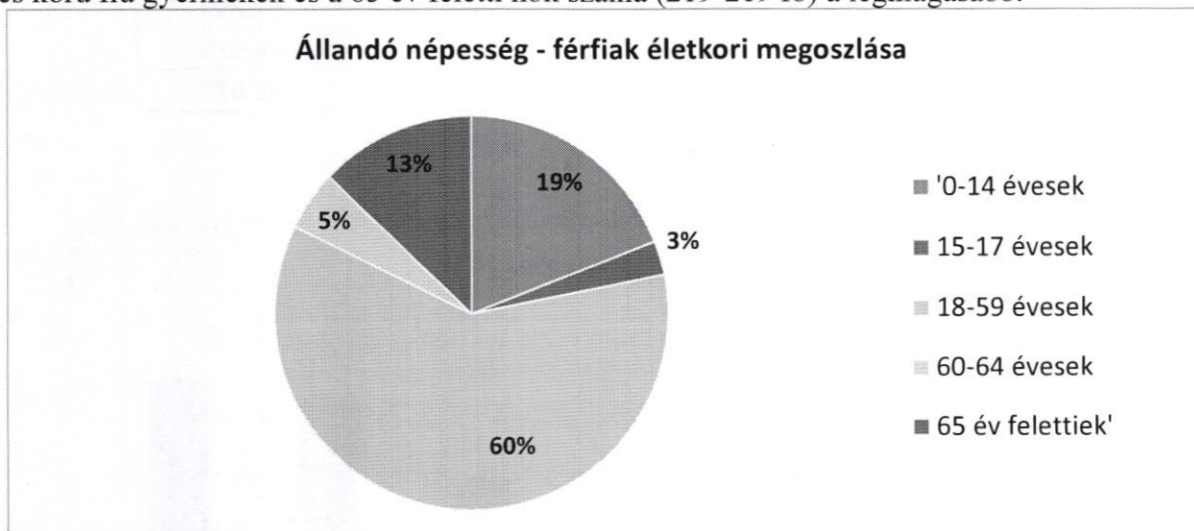

2. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2020)

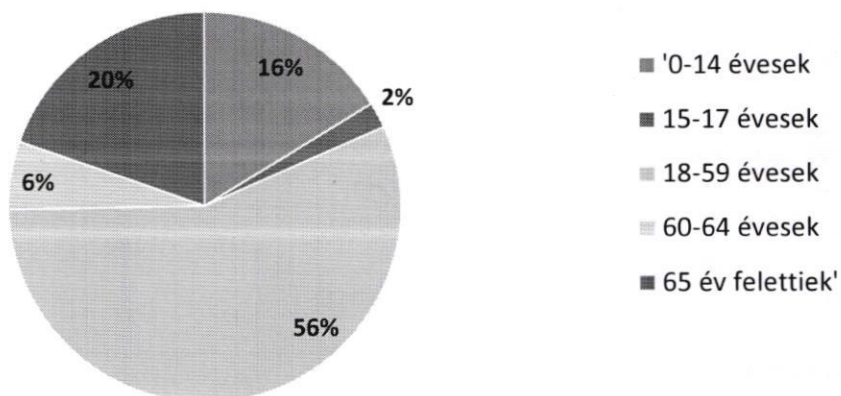
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	1 150	1 119	2269	50,68%	49,32%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			74	3,26%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	219	181	400	9,65%	7,98%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	32	24	56	1,41%	1,06%
18-59 éves (férfiak TS 018, aránya TS 019; nők TS 020, aránya TS 021)	695	631	1326	30,63%	27,81%
60-64 éves (férfiak TS 022, aránya TS 023; nők TS 024, aránya TS 025)	56	64	120	2,47%	2,82%
65 év feletti (férfiak TS 026, aránya TS 027; nők TS 028, aránya TS 029)	148	219	367	6,52%	9,65%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A településen bejelentett lakóhellyel (állandó lakással) rendelkező személyek száma 2022-ben a lakosság nemekénti megoszlása közel egyenlő arányban történt a nők és férfiak között. A diagram jól szemlélteti, hogy a legnagyobb arányban a 18-59 év közötti nők és férfiak vannak, majd a 0-14 éves korú fiú gyermekek és a 65 év feletti nők száma (219-219 fő) a legmagasabb.

Állandó népesség - nők életkori megoszlása

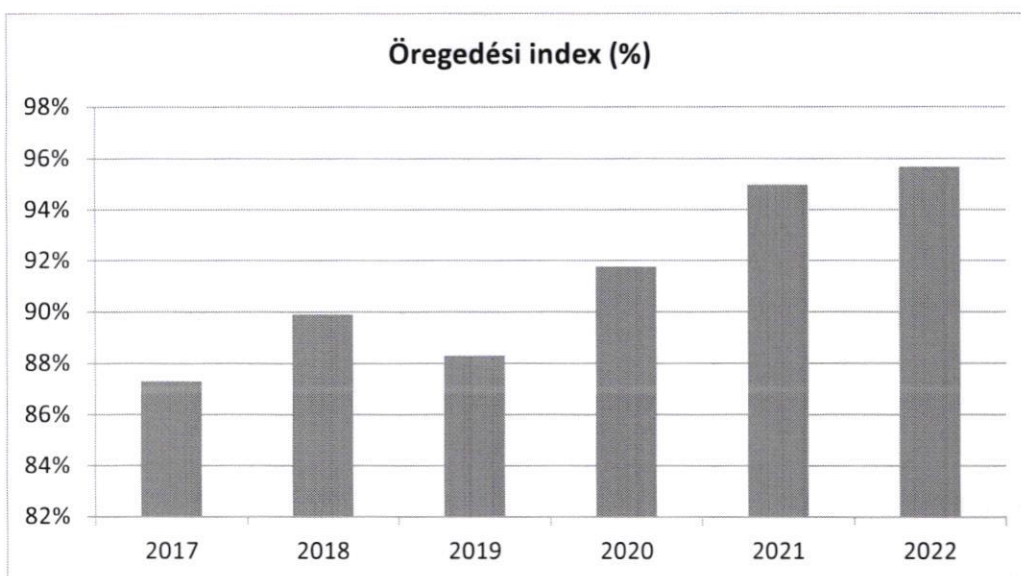

3. számú táblázat - Öregedési index

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2017	323	370	87,30%
2018	338	376	89,89%
2019	347	393	88,30%
2020	367	400	91,75%
2021	378	398	94,97%
2022	376	393	95,67%

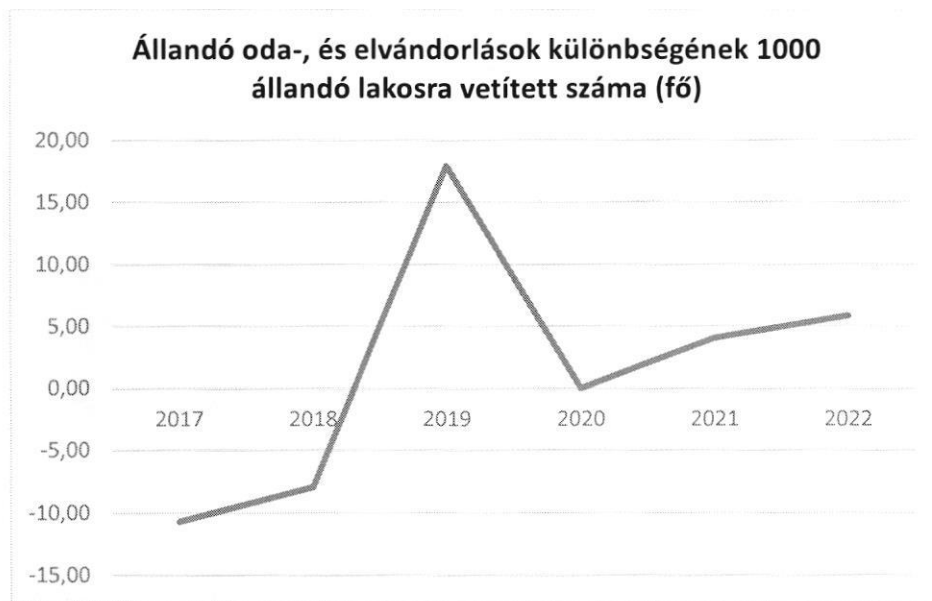
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Öregedési index (%)

Mind a 65 év feletti, mind a 1-14 év korú állandó lakosok száma növekszik 2012 óta. Az öregedési indexből megállapítható, hogy így is a 14 év alattiak túlsúlyban vannak, vagyis fiatalos a népegy szerkezet.

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások	
Év	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő) (TS 031)
2017	-10,67
2018	-7,93
2019	17,95
2020	0,00
2021	4,07
2022	5,88

Litér településre a beköltözés jellemző. Nagyobb számban történt odavándorlás, mint elvándorlás az évek során. Ennek oka lehet például az, hogy a megyeszékhelyről egyre többen költöznek ki közeli településre. Táblázatban megfigyelhető, hogy a bevándorlások száma magas volt 2019. évben az elvándorlásokhoz képest.

5. számú táblázat - Természetes szaporodás

Év	Az élve születések és halálozások különbségének 1000 lakosra vetített száma (fő) (TS 032)
2017	3,71
2018	2,80
2019	2,76
2020	2,27
2021	-5,43
2022	-4,53

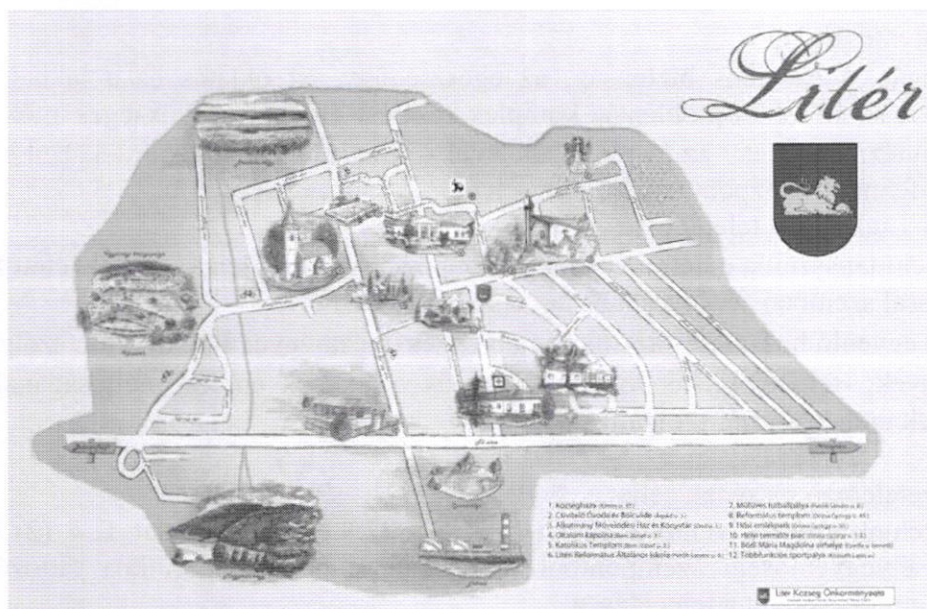
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Az élve születések száma 2017 évben kimagasló, mely kedvező jelként értékelhető. Mivel egyre növekvő a gyermekek születésének száma, elmondható, hogy a Csivitelő Óvoda és Bölcsőde bővítése lehetővé teszi a gyermekek napközbeni elhelyezését, így a szülők a munkaerő piacra történő visszahelyezkedése is javulhat.

Értékeink, küldetésünk

A település vezetősége folyamatosan keresi a kitörési pontokat, vagyis azokat a lehetőségeket, amelyek újabb lendületet adhatnak az itt élő lakosoknak. Rendszerváltás utáni évtizedeket a lassú, fokozatos fejlődés határozta meg, míg mára valóban az élhetőbb település útjára léptünk, évről-évre látványosan fejlődik községünk, élhető környezet megteremtésével, de megőrizve értékeinket.

Nevezetesebb látnivaló a településen a Református műemlék templom, amely a Chartresban megindult oszlopszobros kaputípus egyedüli magyarországi példája, a Dózsa György utcában pihenőhelyként is szolgáló Hősi emlékpark ivókúttal és padokkal, a szabadidő hasznos eltöltését, közösségi programok, rendezvények színvonalas lebonyolítását biztosító Közpark, a helyi általános iskola kastélyépülete, és a többfunkciós pálya valamint a szombati napokon nyitva tartó, Veszprém megye legmodernebb termelői piaca.

Az esélyegyenlőség minden állampolgár számára fontos érték. Az esélyegyenlőség érvényesítése nem pusztán követelmény, hanem az önkormányzatnak is hosszú távú érdeke, hiszen azt a célt szolgálja, hogy mindenkinek esélye legyen a munkavállalásra, a karrierre, a jó minőségű szolgáltatásokra – függetlenül attól, hogy nő vagy férfi, egészséges vagy fogyatékossgal él, milyen a származása vagy az anyagi helyzete. Az esélyegyenlőség megvalósításának alapfeltétele a diszkriminációmentesség és a szegregációmentesség. Az esélyegyenlőségi programnak a településen élő hátrányos helyzetű csoportokra kell irányulnia, akik számára a sikeres élet és társadalmi integráció esélye a helyi társadalmat célzó fejlesztések és beruházások ellenére korlátozott marad a különböző területeken jelentkező hátrányaikat kompenzáló esélyegyenlőségi intézkedések nélkül.

A Helyi Esélyegyenlőségi Programunkkal küldetésünk, hogy Litér községben az esélyegyenlőség előmozdítását és az egyenlő bánásmód elvének teljes körű érvényesülését biztosítsuk, bevonva a helyi civil csoportokat, oktatási intézményeket és szociális intézményeket is.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Litér település Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,

- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket.
- köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel.

Célunk, hogy Litér olyan településsé váljon:

- ahol senki nem tapasztalja a hátrányos megkülönböztetés közvetlen vagy közvetett formáját, ahol minden lakossal szemben érvényesül az egyenlő bánásmód elve,
- biztosított az egyenlő hozzáférés az önkormányzat és intézményei által nyújtott szolgáltatásokhoz.
- életkörülmények, -feltételek, -tér kialakítása, mely a lakosok emberi méltóságának, értékeinek, egyediségének megerősítését szolgálja.

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A HEP jelentősége

A HEP-ek nem csupán a felzárkózási stratégia településszintű megvalósításának alapegységei, hanem fontos szerepet töltenek be a kormányzati konzultációs rendszerben azzal, hogy megteremtik a lehetőséget a kormányzati célok társadalmasítására, a fejlesztési elképzelésekhez történő csatlakozásra és fordított irányban az alulról felfelé történő információáramlásban is lehetőséget biztosítanak a településszintű előrehaladás nyomon követésére és fejlesztési igények megfogalmazására a felzárkózási, esélyteremtési feladatokhoz kapcsolódóan

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

Az Alaptörvény 4. módosításával bekerült a XV. cikk (4) pontjaként, hogy „Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.”

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük.

A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és 2021.06.30-i módosítása
- a Belügyminisztérium honlapján megjelent „MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.) előírásaira.

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása.

2021-ben a Képviselő-testület felülvizsgálat a szociális rendeletét, és 10/2021. (V.28.) számon új szociális és gyermekvédelmi igazgatásról és ellátásokról szóló önkormányzati rendeletet alkotott meg, melyet szükség szerint felülvizsgál és módosít a jövőben is.

- A szociális rászorultságtól függő pénzbeli ellátás kiterjed rendszeres és rendkívüli támogatásokra: lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások támogatása, egészségi állapot megőrzését jelentő szolgáltatások költségeinek való részbeni hozzájárulása, ápolási támogatás, gyermek születése kapcsán települési támogatás, temetési támogatás, rendkívüli település támogatás, krízis helyzet kialakulása esetén rendkívüli település támogatás és a tanköteles gyermekek tanszer, tankönyv ellátásának támogatása.

- Szociális rászorultságtól függő természetbeni ellátások: köztemetés, rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény, gyermekek étkezési támogatása.

- Személyes gondoskodást nyújtó ellátások: szociális alapellátás keretében szociális étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, gyermekjóléti szolgáltatás. Nappali szolgáltatások: Idősek Klubja, gyermekeknek bölcsőde, óvoda, iskolai napközi ellátás.

2. Stratégiai környezet bemutatása

A felzárkózás politika alapidokumentumaként Magyarország Kormánya 2011-ben fogadta el a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiát [1430/2011. (XII. 13.) Korm. hat.], majd 2014-ben annak frissítéseként a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II-t [1603/2014. (XI. 4.)

Korm. hat.] 2021-ben elkészült a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030 (MNTFS 2030), amely a következő 10 évre alapozza meg a felzárkózás-politika fő irányait.

Új Roma Stratégia (2019-2030)

Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)

„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)

Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)

Országos Fogyatékoságügyi Program (2015-2025)

A HEP-ekben leképeződik a felzárkózási stratégia szemlélete, így azok a felzárkózás politika helyi szintű részeként és a végrehajtás eszközeiként működnek.

A helyi felzárkózás politika tervezési alapjaként épít a HEP-ekre a Pénzügyminisztérium összefogásában készült Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció is.

Az Ebktv. 31. § (2) bekezdése értelmében a programalkotás során gondoskodni kell a HEP és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a köznevelési esélyegyenlőségi terv, illetve a szakképzési esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

A társadalmi és az intézményi kommunikáció nagyon fontos, mondhatnánk talán legfontosabb eleme a programnak, a szakmai feladatok mellett. Megpróbáljuk minden kommunikációs fórumon elérni a lakosságot, felhívni a figyelmet a diszkriminációmentesség fontosságára, a jogtudatosságra, az Egyenlő Bánásmód Hatóság létezésére, és arra, hogy törvény biztosít jogorvoslati lehetőségeket a diszkriminációval szemben. E szempontokat a stratégiai programjainkban is érvényesítjük. A fejlesztéseket megalapozó dokumentumok irányelveket fogalmaznak meg, valamint információkat biztosítanak egyéb tervezések készítői számára. Feladata: elősegíteni egy egységes, szociális-szolgáltató politika kialakítását a településen. A koncepciók bemutatják a község szociális-demográfiai helyzetét, a szociális szolgáltatások rendszerét, valamint civil szervezeteket, intézményeket. A gazdasági program tartalmazza a foglalkoztatás bővítésére, egészségügyi szolgáltatás, szociális ellátások fejlesztésére vonatkozó elképzeléseket, valamint az egyenlő hozzáférést a közszolgáltatásokhoz, a kultúra és szabadidő hasznos eltöltéséhez, a közrend, közbiztonsághoz való jogot.

Legfőbb stratégiai programok minden év költségvetési koncepciója mellett, melynek mentén az önkormányzat végzi munkáját:

Litér Község Önkormányzatának Gazdasági Programja 2020-2024

A képviselő-testület alapvető célja, hogy biztosítsa Litér működőképességét, az önkormányzat kötelező és önként vállalt közfeladatainak ellátásához szükséges gazdasági alapokat megteremtse. A feladatokat önkormányzati fenntartású intézményrendszeren keresztül, illetve a gazdaságossági és hatékonysági elveinek figyelembevételével társulási formában lássa el.

A Képviselő-testület célkitűzése, hogy a múlt értékeinek megőrzésével, a jelen lehetőségeinek kiaknázásával biztosítsa Litér és polgárainak jövőjét, megfeleljen az Európai Unió követelményeinek, erősítse a község kistérségi szerepkörét.

Fejlesztési tervek

1. Településfejlesztés, munkahelyteremtés

a) Önkormányzati ingatlanok funkcióval történő ellátása

Főzőkonyhai eszközök korszerűsítése, bővítés

Főzőkonyhai épületének bővítése

Alternatív energiaforrások kihasználása – napenergia segítségével villamos energia csökkentése – intézményeinknél

Önkormányzati ingatlanok körüli csapadékvíz elvezetés Művelődési ház, Szociális bérlakás

b) Közlekedési kapcsolatok, megközelítés

Kerékpárút megvalósítása, mellyel összeköttetést biztosítunk a Balatoni Kerékpárúttal, valamint a megyeszékhellyel

Buszvárók rendezése, környékének szépítése

Bajcsy-Zs. utca járda, Templom utca járda felújítása

c) Felszíni vízgazdálkodás

Csapadékvíz elvezetési árkok, útjaink folyamatos karbantartása, felújítása, árok fedés Templom utca

d) Településgazdálkodás

Gépjármű beszerzés a település fenntartási eszközpark korszerűsítésére - haszongépjármű

Építési telkek kialakítása a rendezési tervben meghatározott lehetőségek figyelembevételével (Templom utcai önkormányzati területen)

Temető sírhely kialakítás

e) Vízbázis védelme

III. számú ivóvíz kút megvalósítása

Településen lefektetett régi azbeszt vízcsövek kiváltása

Szennyvíz-telep kapacitásának bővítése a megnövekedett igényekhez

f) Vagyonvédelem, közbiztonság

Térfigyelő kamerarendszer karbantartása

Közvilágítás korszerűsítése

2. Nevelés, oktatás, ifjúságpolitika

Református Iskola felújítása, bővítése

3. Közművelődés, sport, turizmus

Kultúrház felújítása

Kerékpáros turizmus felfejlesztésével kapcsolatos szolgáltatások kiépítése

4. Egészségügy, szociálpolitika

BERUHÁZÁSOK, TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSEK

Litér Község Önkormányzata számára mindig is kiemelten fontos feladat volt a közjólét biztosítása, közintézményeinek, nevelési- és oktatási intézményeinek infrastrukturális fejlesztése és ezzel az élhető, vonzó településkép kialakítása. Az önkormányzat egyik elsődleges feladatának tekinti a gyermekek minőségi körülmények között történő fejlődésének biztosítását, s ennek keretében az óvodai és bölcsődei nevelés feltételeinek javítását, az iskola egészségügyi ellátás és védőnői szolgálat fejlesztését, az étkeztetést biztosító főzőkonyha, továbbá a nyolc osztályos általános iskola bővítését a Litéri Református Egyházközséggel együttműködve. Ezen egymásra épülő komplex fejlesztések megvalósítását a településen ugrásszerűen megnövekedett gyermeklétszám indokolja, évről évre egyre nő a bölcsődei ellátást és óvodai nevelést igénylők száma, amely hatással van az általános iskolai oktatásra, a főzőkonyha kihasználtságára és a védőnői szolgálatra is.

Az Önkormányzat közép és hosszú távú (2023-2026) terve a következő elképzeléseket tartalmazza:

Ingtatlanok vétele

Fogorvosi rendelő eszközök kezelőszék, röntgen, épület

Út alapozások: Cseralja, Bódi Mária Magdolna utca csapadékvíz elvezetés tervezés; a vörösföldi lakóterület fejlesztése

Közvilágítás tervezés, kiépítése Cseralja utca, Bódi Mára Magdolna utca; Vörösföldi lakóterület

Helyi identitást és közösségi együttműködést segítő fejlesztések Közpark filagória és kemence fedése

Csapadékvíz elvezetési tervek készítése

Településüzemeltetési gépjármű, E autó és töltőpont pályázat

Régi temető belső drótkerítés, tereprendezés

Közpark játszótér kerítés, eszközök beszerzése

Kamerarendszer, forgalomtechnikai eszközök, 72-es gyalogátkelőhely biztonságossá tétele.

Árok lefedés lefedések

Óvoda épület felújítása, korszerűsítése új óvodai csoport pályázati forrásból

Petőfi utca járda felújítás, Álmos utca gyalogos közlekedés felfestése, Bajcsy Zs. utca járda felújítása

Utak felújítása: Árpád Tass utcakereszteződés, Bem - Álmos utca csapadékvíz útkereszteződésig, Magtár

Árok tisztítás, felújítás, kátyúzás, 72-es átereszek karbantartása

Önkormányzati ingatlanok felújítása (villamoshálózat, csapadékvíz elvezetés, bérlakás)

Községháza melléképület felújítása

Litér-Szentkirályszabdjai kerékpár út felújítás, általános kerékpár szakasz felújítások, fasor telepítése

Iskola felújítása

72-es út melletti sétány javítása

Művelődési ház felújítása (villanyhálózat, napelemes rendszer, parketta, közösségi tér)

Templom utcai járda felújítása Magyar Falu Program keretén belül

Közvilágítás korszerűsítés

Vis maior helyzet GFT szennyvíz, Kőfogó telepítése, I-es átemelő felújítás, szivattyú pótlás

Litér Víziközmű-infrastruktúra fejlesztés (NFP fejlesztés kormánydöntés alapján) GFT fejlesztési tervvel

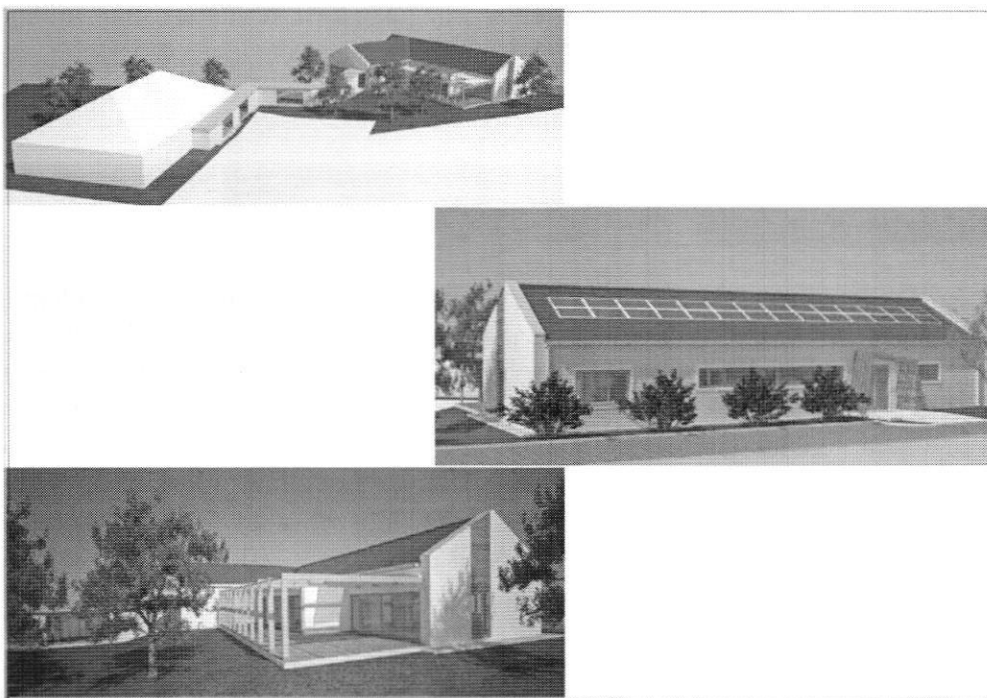
Kutak villámvédelmi rekonstrukciója, II. sz. kút védterület kialakítása

Új telkek területén ivóvíz hálózat bővítés Helyi Építési Szabályzat alapján

Új telkek területén szennyvíz hálózat bővítés Helyi Építési Szabályzat alapján
Vis maior helyzet GFT ivóvíz, Tolózár csere Tass, Árpád utca
VÁRA- ÉMI Litér 1. sz. szennyvízátelő szivattyú pályázat

▪ **Új bölcsőde építése és az óvoda átalakítása**

A felmerülő igényeknek megfelelő mértékű óvodai és bölcsődei férőhely biztosítása érdekében az önkormányzatunk ingatlant vásárolt a meglévő nevelési intézmény szomszédságában és terveket készíttetett egy új bölcsőde épület építésére. az „Új bölcsőde építése és óvoda bővítése Litéren” című TOP-1.4.1-16-VE1-2017-00018 azonosító számú pályázattal a beruházás megvalósításra került. A projekt célkitűzése a kisgyermekes szülők munkába állásának támogatása, ezen belül a 25-40 éves korú női népességben belül a foglalkoztatásban lévő nők arányának növelése. Az új bölcsőde épület megépítésével megoldottá vált kétéves kortól a gyermekek elhelyezése. Új nevelési eszközök, játékok beszerzésével pedig még korszerűbbé vált a nevelési ellátás Litéren. A kapacitásbővítés mellett az építési beruházással munkahelyteremtés is megvalósult.

▪ **Főzőkonyha kapacitásbővítése**

A Csvitelő Óvoda és Bölcsőde nevelési intézmény szomszédságában működő főzőkonyha bővítése, kapacitásának növelésének megvalósítására Litér Község Önkormányzata 2017. évben pályázatot nyújtott be a Vidékfejlesztési Program keretében belül. 140,9 m² alapterületű épületrészben a szükséges konyhai helyiségek kerültek elhelyezésre és kialakításra, konyhatechnológiai berendezések, eszközök, tároló edények beszerzésével, napelemes energiatermelő rendszer kiépítésével korszerűsítették az épületet. Meghibásodott konyhai eszközök folyamatos cseréje eszközök fejlesztése.

▪ **Új védőnői tanácsadó építése**

2018. évtől kötelező népegészségügyi célú méhnyakrákszűrés bevezetése, illetve a vegyes funkciójú épületben működő védőnői szolgálat esetében megvalósult egy új, korszerű, környezetbarát épület,

melyben védőnői tanácsadás, iskola egészségügyi ellátás és népegészségügyi célú méhnyakszűrés ellátás működik. 2023. július 1. napjától a védőnő a Veszprém Vármegyei Csolnoky Ferenc kórház alkalmazásába került át.

▪ **Kerékpárút létesítése Litér-Királyszentistván között**

Királyszentistván Község Önkormányzata Litér Község Önkormányzatával konzorciumban „Kerékpárút létesítése Litér-Királyszentistván települések között” címmel pályázati kérelmet nyújtott be és támogatást nyert el a TOP-3.1.1-16-VE1 Fenntartható települési közlekedés fejlesztés elnevezésű pályázati felhívás keretében. Királyszentistván és Litér települést összekötő, megvalósult kerékpárút lehetőséget biztosít arra, hogy a megyeszékhely környéki települések lakói kerékpárral közelítsék meg a megyeszékhelyet.

▪ **Szennyvíztisztító fejlesztése**

A szennyvízcsatorna-hálózati tulajdonközösség települései részére - Királyszentistván és Litér községek - aláírásra került a támogatási szerződés a KEHOP-2.2.2-15-2016-00065 projekt előkészítésére és megvalósítására, amellyel sor került a szennyvíztisztító telep kapacitásbővítésére és fejlesztésére. Az új utcák kialakítása, és a közigazgatási területen már működő nagyobb vállalkozások miatt jövőbeni feladatként jelenik meg a szennyvíztisztító kapacitásának további növelése.

Településfejlesztési Koncepció

Litér Község Önkormányzata a 7/2012.(I.26.) határozatával elfogadta a településfejlesztési koncepcióját, mely a fejlesztés összehangolt megvalósulását biztosító és a településrendezést is megalapozó, a település közigazgatási területére kiterjedő önkormányzati területfejlesztési döntéseket rendszerbe foglaló önkormányzati határozattal elfogadott dokumentum, amely a település jövőbeni kialakítását tartalmazta. A Helyi Építési Szabályzat, valamint a Településszerkezeti terv 2014. évben került elfogadásra, és az elmúlt időszakban több alkalommal részleges módosításokat hajtottunk végre rajta. Ezen időszak alatt a településeket kötelezték a Településkép védelméről szóló rendelet megalkotására is, mely 2017. évben került elfogadásra, a Településképi arculati kézikönyvvel együtt.

Az elfogadott településfejlesztési koncepció tartalma kiterjed új lakóövezetek kialakítására, víziközmű infrastruktúra fejlesztése, térségi-települési kapcsolatok erősítésére, a gazdaság élénkítésére, a helyi munkalehetőségek biztosítására, kiemelve a helyi ipar fejlesztését, új gazdasági területek kijelölésére.

A településre betelepült, már működő nagy vállalat által származó iparüzési adó bevétel jelentősen megnöveli a település gazdasági helyzetét, valamint munkahely teremtés szempontjából is pozitív jövőkép várható.

Szükséges lehet továbbá olyan intézkedések meghozatala az önkormányzat részéről, melynek hatására a vállalkozók előnyben részesítik a helyi munkaerő foglalkoztatását.

Intézkedési javaslatok

- Helyi vállalkozások megtelepedésének támogatása
- Helyi munkavállalók foglalkoztatásának támogatása
- Uniós, országos stb. pályázati lehetőségek kihasználása
- Marketing és menedzsment tevékenység megvalósítása

Térségi munkafeltételek összehangolása, a fiatalok megcélzása

A népességmegtartás érdekében egyik legfontosabb tennivaló a fiatalok településen tartása és vonzása. Az ideális az lenne, ha Litéren (illetve környékén) lehetne biztosítani olyan munkahelyeket, ahol a településen élő fiatalok el tudnak helyezkedni. Ezzel biztosítható lenne a községhez való szorosabb kapcsolódás, illetve növekedne a fiatalok településen tarthatósága.

Szerencsére Litér jó térségi adottságokkal rendelkezik, így kevésbé okoz problémát az utazás, amennyiben helyben nincs lehetőség az elhelyezkedésre. A helyi munkalehetőségek megteremtése mellett a környező településekkel és munkáltatókkal közösen célszerű egy oktatási, illetve munkáltatási terv, illetve együttműködés kidolgozása, mely lehetővé teszi a fiatalok számára a közeli településeken változatos szakmák tanulását, illetve ezt követően segít az elhelyezkedésben is. Ennek során rá kell világítani arra is, hogy nem feltétlenül a „divatszakmák” jelentenek biztos megélhetést, sőt! Egy ilyen program megvalósítása esetén olyan munkaerő képzése történhet, amelyre ténylegesen szükség van, így az elhelyezkedés is könnyebbé válik, s a térség népességmegtartó képessége is növekszik.

Intézkedési javaslatok

- Helyi munkalehetőségek bemutatása a fiatalok számára
- Gyakorlati lehetőségek biztosítása helyi vállalkozók segítségével
- Fiatalok helyben történő elhelyezkedésének - helyi vállalkozások ilyen irányú - támogatása
- Uniós, országos stb. pályázati lehetőségek kihasználása

Szolgáltatástervezési Konceptió

Célja, hogy a településen a szociális szolgáltatásoknak egy olyan rendszere jöjjön létre, amely az ellátást nyújtók kölcsönös együttműködésen nyugszik. Egyenlő bánásmód mellett fontos, hogy az ellátás minden esetben egyénre szóló legyen. Szociális étkeztetés lehetőség biztosítása legalább napi egyszeri melegétellel különösen azoknak, akik koruk, egészségi állapotuk, fogyatékoságuk, betegségükből vagy hajléktalanságuk miatt étkezésükről nem képesek más módon gondoskodni. Bendola Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálattal közösen az életvezetési problémákkal, szociális gondokkal küzdő, vagy krízishelyzetben lévő családoknak, személyeknek keressük a megoldásokat.

Közbiztonsági Konceptió

Közbiztonságot alapvetően meghatározza a helyi lakosság anyagi helyzete, neveltségi szintje és morális állapota. Célja a település közbiztonságának és bűn megelőzésének fenntartása a lakosság biztonságérzésének érdekében, melyet Balatonalmádi Rendőrkapitányság Körzeti megbízottja és a helyi Polgárőr egyesület közreműködésével valósulhat meg.

Fő prioritások:

- Közbiztonság, közterület rendjének fenntartása
- Gyermekek és fiatalok bűnözés megelőzése
- Droghasználat kezelése és megelőzése
- Családon belüli erőszak megelőzése
- Idős, egyedül élők fokozott védelme, biztonságuk növelése
- Áldozattá válás megelőzése, áldozatsegítés

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

A Kelet-Balatonai Térség Önkormányzati Társulása általános jogutódja a Kelet-Balatonai Kistérség Többcélú Társulásának. A többcélú társulásnak és a jogutód önkormányzati társulásnak is tagtelepülése Litér.

Az önkormányzati társulás tagtelepülései: Alsóörs, Balatonalmádi, Balatonfőkajár, Balatonfüzfő, Balatonkenese, Balatonakarattya, Csajág, Felsőörs, Királyszentistván, Küngös, Litér, Szentkirályszabadja, Papkeszi.

A lakosságszám 28 450 fő.

A társulási megállapodás 2013. január 1-től lépett hatályba, mely szerint a társulás céljai és feladatai:

1. településfejlesztés, településrendezés;
2. környezet-egészségügy (köztisztaság, települési környezet tisztaságának biztosítása, rovar- és rágcsalóirtás);
3. helyi környezet- és természetvédelem, vízgazdálkodás, vízkárelhárítás;
4. helyi közfoglalkoztatás,
5. gazdaság szervezéssel és a turizmussal kapcsolatos feladatok;
6. a kistermelők, őstermelők számára - jogszabályban meghatározott termékeik - értékesítési lehetőségeinek biztosítása, ideértve a hétvégi árusítás lehetőségét is;
7. sport, ifjúsági ügyek;
8. közreműködés a település közbiztonságának biztosításában;
9. helyi közösségi közlekedés szervezése
10. térségi és nemzetközi kapcsolatok biztosítása,
11. belső ellenőrzés közös szervezése.

Litér Község Balatonalmádi Járási Kormányhivatalhoz tartozik, ahol kormányablak, gyámhivatal valamint foglalkoztatási osztály működik. A közszolgáltatások ellátásának szervezése, illetve minőségi fejlesztése során különös figyelemmel kell lenni arra, hogy az önkormányzat az egyes szolgáltatásokat a lehető legalkalmasabb szervezettel végeztesse el. Településünk kapcsolatrendszerének fontos eleme a járáshoz tartozó településekkel való szoros együttműködés, egyes területeken közös feladatellátás.

- Mol Hulladékgazdálkodási Zrt. MOHU
- Bakonykarszt Víz- és Csatornamű Zrt.
- E.on Földgáz és Villamos Energia Szolgáltató
- Litér-Királyszentistván-Sóly Beruházó Víziközmű Társulat
- Litéri Óvodai Nevelés és Bölcsődei ellátás Társulás
- Járó beteg és Fogászati ellátás Veszprém

A község hazai és nemzetközi kapcsolatrendszere:

A partnerségi kapcsolatok tartalmának alapját a jövőben is elsősorban a gazdasági tárgyú együttműködés kell, hogy képezze. Különösen fontos, hogy megvalósuljon a gazdasági szereplők közötti kölcsönös előnyöket biztosító összefogás, a szakemberek közötti tapasztalatcsere, a bevált „jó gyakorlatok” adaptálása. Erősíteni szükséges a történelmi, társadalmi, kulturális, sport és közösségi szabadidős tevékenységeket. A már meglévő a határon túli magyar lakta településekkel való kapcsolatépítés, mint kiemelt jelentőségű vállalkozás kezelendő. Célkitűzés, hogy együttműködési megállapodások megkötésével közösen benyújtható pályázati források legyenek segítségünkre a

kapcsolatokkal tartalommal való megtöltésében. Erősíteni szükséges a több évvel ezelőtt megkötött partneri kapcsolatot Berencs település önkormányzatával, intézményeivel és szervezeteivel az oktatás, a kultúra és a sport területén.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A helyzetelemzés elkészítésben és adatgyűjtésben segítséget nyújtott az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer (TEIR) adatbázisa, Központi Statisztikai Hivatal (KSH) adatbázisa, a VÁTI Magyar Regionális Fejlesztési és Urbanisztikai Nonprofit Kft., az önkormányzat, közszolgáltatásokat nyújtó intézmények által szolgáltatott adatok, valamint a rendelkezésre álló, hatályos koncepciók, programok.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

Magyarországon a szegénység elleni küzdelem alapdokumentuma a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030. (NTFS). Az NTFS kiemeli, hogy a szegénység korántsem csak a romákat sújtja, de a szegények között arányaiban többen tartoznak a roma népességhez, ezért az ő felzárkózásukra külön hangsúlyt kell helyezni. A dokumentum hangsúlyozza, hogy a mélyszegénység és a társadalmi kirekesztődés mérséklése komplex és hosszútávon kiszámítható megközelítést igényel. Ez az állampolgári érdek helyi, önkormányzati szinten is tudatos és fenntartható beavatkozásokat tesz szükségessé.

A 2022. évi népességszámláláskor településünkön mindössze 2 fő vallotta magát Roma (cigány) nemzetiséghez tartozónak. Kisebbségi önkormányzat Litéren nem működik.

A mélyszegénység azt jelenti, hogy amikor valaki tartósan a létminimum szintje alatt él és szinte esélye sincs arra, hogy ebből önerőből kilépjen. Ennek oka több tényezőre visszavezethető. Egyik ilyen ok, a társadalmi és gazdasági hátrány, továbbá az iskolai, képzettségbeli és foglalkoztatottságbeli hiányok. Mindez súlyos megélhetési problémákhoz vezetnek. A mélyszegénység hatása az egészségi állapotra, lakhatási és táplálkozási körülményekre is kihat, az életszínvonal alacsony szintje jellemző. A mélyszegénység nem csak a roma származású embereket érinti.

Vizsgálva a magyarországi romák helyzetét, ők az ország legkiszolgáltatottabb társadalmi csoportjai közé tartoznak. A roma népesség nagy része él létminimum alatt, többségük társadalmi és fizikai értelemben is szegregált vagy szegregálódó településeken, településrészekben. Lakáskörülményeik évtizedekre vannak a magyarországi átlagtól, oktatási és munkaerő-piaci esélyeik jóval alacsonyabbak a nem romákénál. A romák helyzetét pusztán a fenti jellemzőkkel meghatározni – az őket körül ölelő társadalmi előítéletek hatásának számbavétele nélkül – pontosan mégsem lehet.

A mélyszegénységben élők helyzetének javítását a munkaalapú társadalom alapelvei mentén kívánjuk megvalósítani. Elsődleges cél, hogy a mélyszegénységben élő családokban növekedjen a munkajövedelemmel rendelkezők száma, amelyhez több – az Európai Unió támogatásával megvalósuló – projekt is hozzájárulhat. A helyzet megváltoztatásának fókuszában a gyermekek állnak. Javítani kell a hátrányos helyzetű gyermek eredményességét a köznevelésben, csökkenteni a lemorzsolódást, növelni kell a szakmai végzettséget szerzők számát.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A mélyszegénységgel kapcsolatos vizsgálatok az egyén, illetve háztartás saját jövedelmi helyzetének értékelésén alapul. Rendelkezésünkre álló adatok alapján elsősorban a munkanélküliség, a szociális rászorultság, a gyermekek helyzete, a lakhatási viszonyok és az iskolai végzettségek figyelembevételével készítünk elemzéseket. A lakosság jövedelmi viszonyairól nincs megfelelő adatunk.

A szegénység összetett jelenség, melynek okai között az alacsony vagy elavult iskolai végzettség, a társadalmi és kulturális hátrányok, szocializációs hiányosságok, munkanélküliség, egészségi állapot, a családok gyermekszáma szerepelnek.

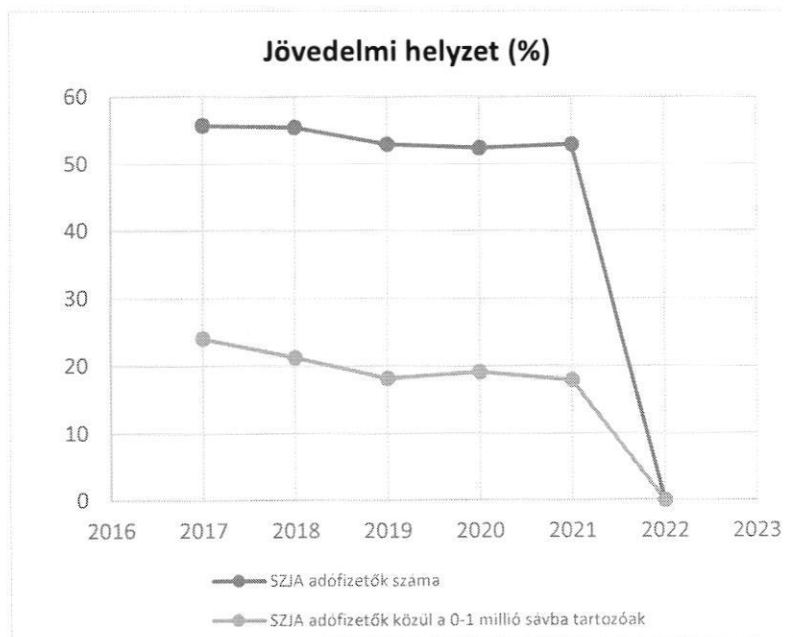
A munkanélküli emberek között nagy arányban fordulnak elő a magasabb iskolai végzettségűek, a megváltozott munkaképességűek és a romák.

A szegénységben élők helyzetét az Önkormányzat, a szociális és egészségügyi, családsegítő és gyermekjóléti ellátórendszeren keresztül ismeri. Anyagi lehetőségei és intézményi hálózaton

keresztül a segítő, támogató szervezetek, a civil társadalom és az egyházak bevonásával, egyéb programokon keresztül, jogi tanácsadás és komplex beavatkozások megszervezésével segíteni tudja és kezelni képes a mélyszegénységben élők napi problémáit. Azonban, hogy az önszegítő mechanizmusok beindulhassanak az érintett családok helyzetének javítása érdekében beavatkozások megvalósításával további segítséget kell nyújtani.

3.1. számú táblázat - Jövedelmi helyzet		
Év	Az SZJA adófizetők száma	Az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók
	az állandó népesség %-ában (TS 059)	az állandó népesség %-ában (TS 060)
2017	55,73	24,10
2018	55,46	21,29
2019	52,92	18,19
2020	52,40	19,18
2021	52,95	17,90
2022	0,00	0,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

Foglalkoztatás szempontjából hátrányos helyzetűek közé sorolható az idősebb, nyugdíj előtt álló korosztály, a gyermekvállalást követően a munkaerőpiacra visszatérő nők, valamint a megváltozott munkaképességű és fogyatékos emberek. Alacsony továbbá a 15–24 éves korosztály munkaerő-piaci részvétele is.

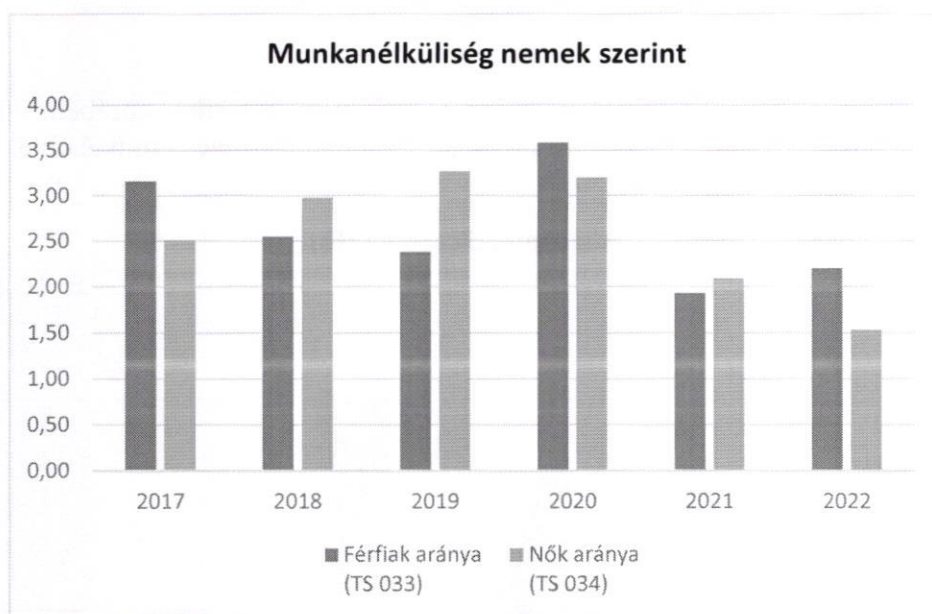
A HEP 1. számú mellékletében elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ft.) és a Mőtv-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek helyzete;

Az álláskereső részére álláskeresői ellátásként álláskeresői járadék, nyugdíj előtti álláskeresői segély, valamint költségtérítés jár. Az álláskeresői járadék maximum 90 nap lehet.

3.2. 1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint			
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
2017	3,16	2,51	2,84%
2018	2,55	2,98	2,77%
2019	2,38	3,27	2,83%
2020	3,58	3,20	3,39%
2021	1,93	2,09	2,01%
2022	2,20	1,53	1,87%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

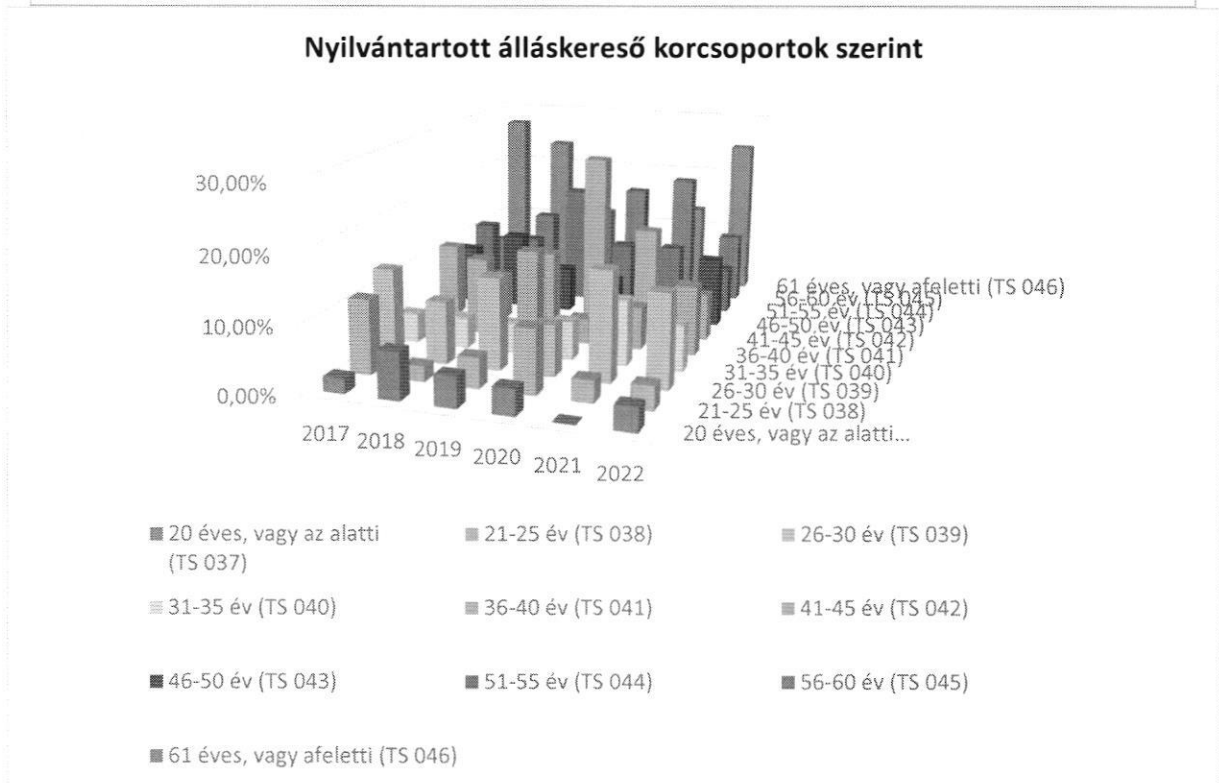
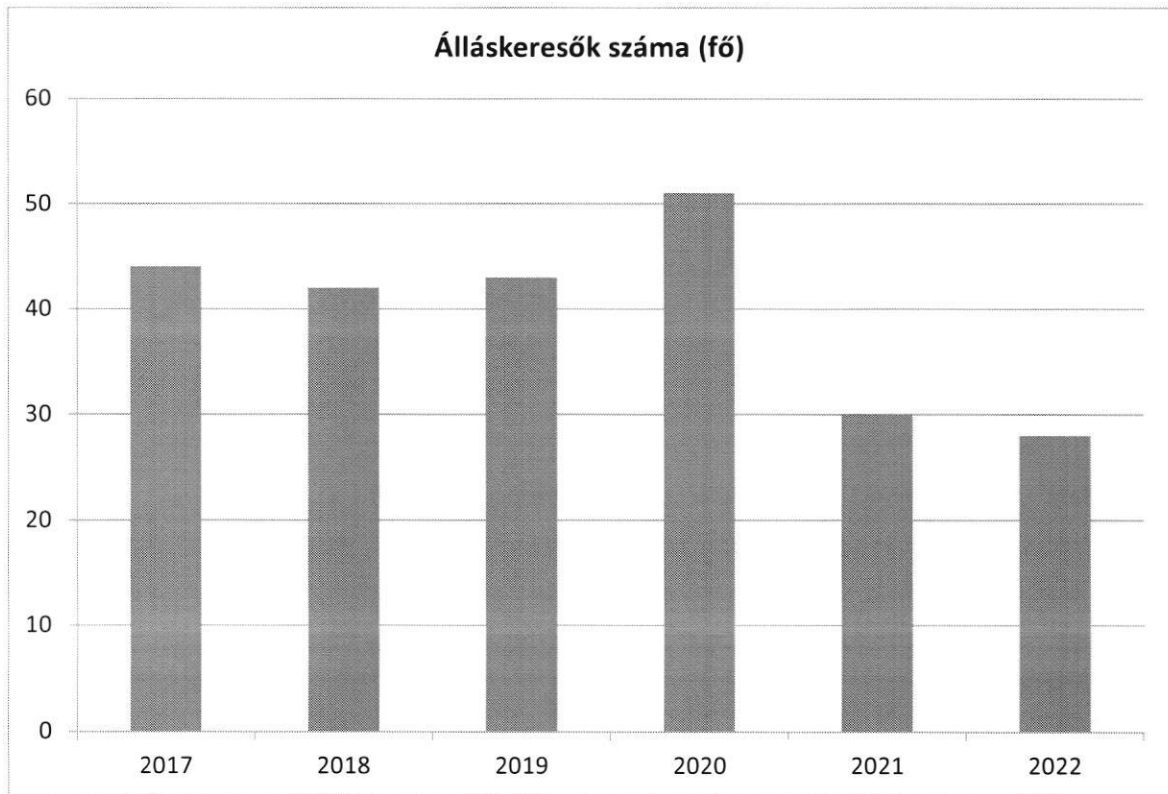

3.2.2. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint

Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	Fő összesen	44	42	43	51	30	28
20 éves, vagy az alatti (TS 037)	Fő	1,00	3,00	2,00	2,00	0,00	1,00
	%	2,27%	7,14%	4,65%	3,92%	0,00%	3,57%
21-25 év (TS 038)	Fő	5,00	1,00	2,00	5,00	1,00	1,00
	%	11,36%	2,38%	4,65%	9,80%	3,33%	3,57%
26-30 év (TS 039)	Fő	6,00	4,00	6,00	4,00	5,00	4,00
	%	13,64%	9,52%	13,95%	7,84%	16,67%	14,29%
31-35 év (TS 040)	Fő	2,00	2,00	2,00	3,00	3,00	2,00
	%	4,55%	4,76%	4,65%	5,88%	10,00%	7,14%
36-40 év (TS 041)	Fő	1,00	5,00	6,00	2,00	2,00	3,00
	%	2,27%	11,90%	13,95%	3,92%	6,67%	10,71%
41-45 év (TS 042)	Fő	5,00	3,00	5,00	14,00	5,00	2,00
	%	11,36%	7,14%	11,63%	27,45%	16,67%	7,14%
46-50 év (TS 043)	Fő	4,00	5,00	3,00	3,00	1,00	3,00
	%	9,09%	11,90%	6,98%	5,88%	3,33%	10,71%
51-55 év (TS 044)	Fő	5,00	4,00	8,00	5,00	3,00	2,00
	%	11,36%	9,52%	18,60%	9,80%	10,00%	7,14%
56-60 év (TS 045)	Fő	3,00	5,00	4,00	9,00	6,00	3,00
	%	6,82%	11,90%	9,30%	17,65%	20,00%	10,71%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	12,00	10,00	5,00	4,00	4,00	7,00
	%	27,27%	23,81%	11,63%	7,84%	13,33%	25,00%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

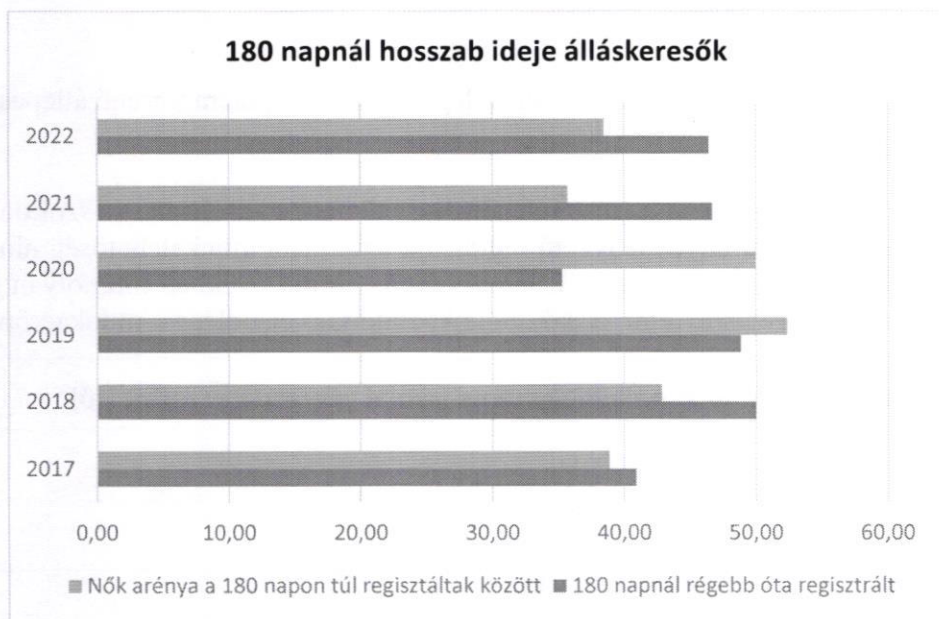
Álláskeresők száma évről - évre csökken, mind a nők, mind a férfiak körében. 2022. évvégére mindössze a településen a 15-64 év közötti lakosság 1,87 %-ának nincs munkahelye.

Korosztályoként az elmúlt 5 év adatait vizsgálva a legtöbb korcsoportjában az álláskeresők száma csökken, kivéve az 59 év felettieket, akik a legmagasabb arányban keresnek munkát. Fiatalok távolmaradását főként az oktatási, képzési idő meghosszabbodására vezethető vissza.

3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők aránya		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2017	40,91	38,89
2018	50,00	42,86
2019	48,84	52,38
2020	35,29	50,00
2021	46,67	35,71
2022	46,43	38,46

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága;

3.2.4. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma iskolai végzettség szerint							
Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma összesen (TS 052)	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosanál alacsonyabb végzettség (TS 036)		Általános iskolai végzettség (TS 035)		8 általánosanál magasabb iskolai végzettség	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2017	44	2	4,55%	11	25,00%	31	70,45%
2018	42	1	2,38%	2	4,76%	39	92,86%
2019	43	1	2,33%	7	16,28%	35	81,40%
2020	51	0	0,00%	6	11,76%	45	88,24%
2021	30	0	0,00%	6	20,00%	24	80,00%
2022	28	0	0,00%	3	10,71%	25	89,29%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

c) közfoglalkoztatás, közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra történő átlépés lehetőségei;

A közfoglalkoztatás a társadalom legalsó rétegeit nagy tömegben szőlította és szőlítja meg jelenleg is, elsősorban az ország hátrányos helyzetű régióiban, ahol piaci munkalehetőség nincs, vagy csak korlátozottan áll rendelkezésre, annak ellenére, hogy az elmúlt években több olyan jogszabály és intézkedés került bevezetésre, ami a közfoglalkoztatottak elsődleges munkaerőpiacra történő

kijutását erősíti és támogatja. A közfoglalkoztatás a helyi önkormányzatok számára is előnyöket hordoz, ugyanakkor a közfoglalkoztatás megújult rendszerében a közfeladatok ellátása mellett kiemelt fontosságú, hogy a támogatással foglalkoztatott álláskeresők munkája új értéket teremtsen. Közfoglalkoztatottként olyan természetes személy foglalkoztatható, aki a kormányhivatalnál nyilvántartott álláskereső. Közfoglalkoztatási jogviszony csak határozott időre létesíthető, próbaidő kikötése nélkül. A jogviszony időtartama nem lehet hosszabb, mint a közfoglalkoztatáshoz nyújtott támogatás időtartama. Ez a feltétel is arra utal, hogy a közfoglalkoztatás csak átmenetileg biztosít munkalehetőséget az abban résztvevők számára.

3.2.5. számú táblázat - Foglalkoztatáspolitikai		
Év	Aktív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma (TS 050)	Közfoglalkoztatottak száma (TS 055)
	Fő	(éves átlag - fő)
2017	14	13
2018	26	10
2019	17	5
2020	40	5
2021	6	3
2022	9	1

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A településen 2023-tól a közfoglalkoztatás leépítésre került, mivel az önkormányzat munkatörvénykönyve szerinti munkaviszonyt létesített az addig közfoglalkoztatás keretében foglalkoztatott dolgozókkal.

- d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői; közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok;

A településen elérhető intézmények:

- ✓ Litéri Közös Önkormányzati Hivatal
- ✓ Védőnői Szolgálat – melynek működtetését a Magyar Állam saját hatáskörébe vonta 2023.07.01. napjától
- ✓ Házi orvosi és házi gyermekorvosi szolgálat
- ✓ Csivitelő Óvoda és Bölcsőde
- ✓ Litéri Református Általános Iskola
- ✓ Ertl Pálné Művelődési Ház és Könyvtár
- ✓ Bendola Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat
- ✓ Gondos Panni Család-és Gyermekjóléti Központ és Szociális Szolgálat keretében
 - házi segítségnyújtás
 - idősök nappali ellátása - helyszín: Ertl Pálné Művelődési Ház és Könyvtár
- ✓ Zsálya Gyógyszertár (vállalkozás keretében működő)

A gazdaság élénkítése, helyi munkalehetőségek biztosítása

Litér fejlődésének gazdasági alapját az erőmű jelenlétéből, valamint egy nagy gazdasági társaság letelepedéséből származó iparüzési adó jelenti. A településről rendkívül jó a közlekedés a környező nagyobb városokba, de a mélyszegénységben élők szociális és anyagi helyzetük gyakorta még azt sem engedi meg a potenciális munkavállalók részére, hogy a szomszédos településekre elutazzanak. A helyben tervezett beruházásoknál előnybe részesíti az önkormányzat a helyi vállalkozókat, akik a településen élő lakosokat alkalmaznak.

Szükséges lehet továbbá olyan intézkedések meghozatala az önkormányzat részéről, melynek hatására a vállalkozók előnyben részesítik a helyi munkaerő foglalkoztatását.

Intézkedési javaslatok

- Helyi vállalkozások megtelepedésének támogatása
- Helyi munkavállalók foglalkoztatásának támogatása
- Uniós, országos stb. pályázati lehetőségek kihasználása
- Marketing és menedzsment tevékenység megvalósítása

Az autóbusz megállóhelyek száma és elhelyezése az igényeknek megfelelő, a menetrendi járatok követési időközei megfelelőek.

- e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük;

A pályakezdő fiatalok elhelyezkedését elsősorban a munkalehetőségek alacsony száma, a nem megfelelő szakmaválasztás, a szakmai tapasztalat hiánya és az iskolai végzettség befolyásolja. Az ifjúsági munkanélküliség strukturális munkanélküliség, a munkaerőpiac elvárásai ma már nemcsak a végzettségre és a szakképzettségre, hanem a különböző személyes kompetenciákra, szakmai és gyakorlati tudásra vonatkoznak. Jellemző azonban a településünkre is, hogy fiatalok külföldön, az Európai Unión belül keresnek és találnak biztos megélhetést.

A népességmegtartás érdekében egyik legfontosabb tennivaló a fiatalok településen tartása és vonzása. Az ideális az lenne, ha Litéren (illetve környékén) lehetne biztosítani olyan

munkahelyeket, ahol a településen élő fiatalok el tudnak helyezkedni. Ezzel biztosítható lenne a községhez való szorosabb kapcsolódás, illetve növekedne a fiatalok településen tarthatósága. Szerencsére Litér jó térségi adottságokkal rendelkezik, így kevésbé okoz problémát az utazás, amennyiben helyben nincs lehetőség az elhelyezkedésre. A helyi munkalehetőségek megteremtése mellett a környező településekkel és munkáltatókkal közösen célszerű egy oktatási, illetve munkáltatási terv, illetve együttműködés kidolgozása, mely lehetővé teszi a fiatalok számára a közeli településeken változatos szakmák tanulását, illetve ezt követően segít az elhelyezkedésben is. Ennek során rá kell világítani arra is, hogy nem feltétlenül a „divatszakmák” jelentenek biztos megélhetést, sőt! Egy ilyen program megvalósítása esetén olyan munkaerő képzése történhet, amelyre ténylegesen szükség van, így az elhelyezkedés is könnyebbé válik, s a térség népességmegtartó képessége is növekszik.

Intézkedési javaslatok

- Helyi munkalehetőségek bemutatása a fiatalok számára iskolai oktatás keretein belül
- Hiányszakmák oktatása térségi összefogással
- Gyakorlati lehetőségek biztosítása helyi vállalkozók segítségével
- Fiatalok helyben történő elhelyezkedésének - helyi vállalkozások ilyen irányú - támogatása
- Uniós, országos stb. pályázati lehetőségek kihasználása

3.2.6. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma		
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma (TS 053)
	Fő	Fő
2017	44	3
2018	42	3
2019	43	2
2020	51	0
2021	30	0
2022	28	1

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

- f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése, szakképzéshez, felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok;

A felnőttképzés lehetősége a megyeszékhelyen érthető el. Fel kell térképezni, hogy szükség esetén van-e rá igény helyben megszervezni az oktatást

- g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása;
- h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

Hátrányos megkülönböztetésről településünkön nem lehet beszélni. A versenyszférában sincs tudomásunk arról, hogy valakit a származása, a nemzeti-etnikai hovatartozása miatt diszkrimináltak volna. A kirekesztettség a legtöbb roma közös jellemzője. Az egyre erősödő társadalmi feszültségek és az ezzel párhuzamosan megszoruló szélsőséges megnyilvánulások is mutatják, a roma lakosság társadalmi integrációja egyre fontosabb és sürgetőbb feladat. Gyakori tévhit, hogy a romák (érdemtelenül) túl támogatottak, ezzel szemben kutatások igazolják, hogy sem a helyi, sem az országos hatáskörű különböző fejlesztési programokban nincs kellő mértékben reprezentálva a roma lakosság, sőt a célzottan romáknak szánt források is sokszor alacsony határfokkal érik el a célcsoportot.

- i) digitális ismeretek megszerzésének és hozzáféréseinek lehetőségei.

A digitális ismeretek megszerzésének és hozzáféréseinek lehetőségei településünkön adottak. Az általános iskolai képzés során évről évre egyre hangsúlyosabb szerepet kap a digitális eszközök alkalmazása, illetve a diákok informatikai ismereteinek bővítése. Közoktatási rendszeren belül biztosítva van a digitális tudás megszerzésének lehetősége. A koronavírus járvány időszakában bevezetett digitális oktatás során diákjaink nem kerültek hátrányos helyzetbe, hiszen a lakosság anyagi helyzete, technikai eszköz-ellátottsága megfelelően bizonyult az otthoni online tanulás kivitelezéséhez.

A fiatalok esetében inkább a közösségi oldalak használatának veszélyei, azok felismerése és kezelése, a digitális függőség kialakulásának veszélye jelenthet olyan problémát, melynek terén nem elsősorban a digitális ismeretek, hanem sokkal inkább az online tudatosság, az internetbiztonság elsajátítása szükséges. Bár ezek a kérdések az iskolai oktatás során is egyre inkább előkerülnek, valószínűleg szükséges további célzott intézkedésekkel, programokkal fokozni a fiatalok védelmét, csökkenteni online kiszolgáltatottságuk mértékét.

A digitális szakadék elsősorban az idősebb korosztályhoz tartozók körében a legnagyobb a többségi társadalomhoz képest. Helyi szinten a Művelődési ház számítógép-állományának használati lehetősége is hozzájárul a digitális ismeretek bővítéséhez, az internet-használat elterjedéséhez. A Művelődési házban működtetett idősök nappali ellátása szolgáltatás szintén lehetővé teszi, hogy az intézményt látogató szépkorúak igény esetén elsajátítsák a digitális készségeket, az intézményben ehhez számítógép-hozzáférés és internetelés biztosított. Az idősebb korosztályhoz tartozók körében problémát jelenthet az online médiatudatosság, illetve az internetbiztonság kérdése, a hamis nyereséjátékok, a vírusos üzenetek felismerése, ezek elkerülése. E témák tekintetében is szükséges a megfelelő készségek elsajátítása.

Nem szabad megfélemedezni arról sem, hogy évről évre növekszik az online ügyintézés jelentősége, azaz egyre több ügyben egyre nagyobb mértékben kell használnunk az internetet, a különböző online felületeket. Egyre tájékozottabbnak kell lennünk, hogy milyen ügyeinkben tudunk online eljárni. A mai világban szinte nélkülözhetetlen, hogy saját Ügyfélkapuval rendelkezünk és azt érdemben használni is tudjuk. Szinte minden korosztály körében sokan lehetnek, akik mindezzel kapcsolatban nem elég tájékozottak, illetve nem elég rutinosak. Az online ügyintézésrel kapcsolatos kompetenciafejlesztés tehát fontos feladat, ennek hiányában a most lemaradók a jövőben leszakadókká válhatnak a digitális világ gyors fejlődése miatt. Összességében a településen élők számára biztosított a hozzáférés a digitális ismeretek megszerzéséhez és az ahhoz

szükséges eszközökhöz, de a további programok és fejlesztések szinte minden korcsoport tekintetében szükségesek lehetnek a jövőben.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

Pénzbeli és természetbeni ellátások: Litér Község Képviselő-testülete a szociális törvény hatálya alá tartozó pénzbeli és természetbeni ellátásokról az 1990. évi LXV. törvényben biztosított jogkörében eljárva megalkotta rendeletét, és a jogszabályi változásokhoz, valamint a helyi igényekhez igazodóan folyamatosan karban tartja helyi rendeletét a szociális igazgatás és szociális ellátások helyi szabályozásáról.

Az önkormányzat költségvetésében meghatározott előirányzaton felül, a kötelező és az önként vállalt szociális feladatok teljesítése érdekében, évek óta sikeres pályázatot nyújtunk be a rendkívüli szociális támogatás témakörében. Támogatási formáink:

- temetési költség viseléséhez nyújtott támogatás
- gyógyszerátogatás
- szociális étkeztetés támogatása
- házi segítségnyújtás támogatása
- tüzelőanyag támogatás
- létfenntartást veszélyeztető, rendkívüli élethelyzet
- lakhatással kapcsolatos támogatások
- gyermekek születési támogatása

Pénzbeli és természetbeni ellátásban részesülők számának alakulása

Támogatás forma	2019	2020	2021	2022
Települési támogatás	év/fő	év/fő	év/fő	év/fő
Rendkívüli	35	28	23	16
Ápolási	1	1	1	1
Gyermek születés	17	7	15	6
Egészségi állapot megőrzése	2	2	5	2
Lakhatáshoz kapcsolódó kiadások	5	4	3	1
Halott eltemettetése	7	3	6	9

3.3. 1. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai I.

Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)		Álláskeresési ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 047)	
	Fő	15-64 év közötti népesség %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2017	44	3,02%	20	45,45%
2018	42	2,94%	19	45,24%
2019	43	2,94%	13	30,23%
2020	51	3,53%	15	29,41%
2021	30	2,09%	8	26,67%
2022	28	1,99%	7	25,00%

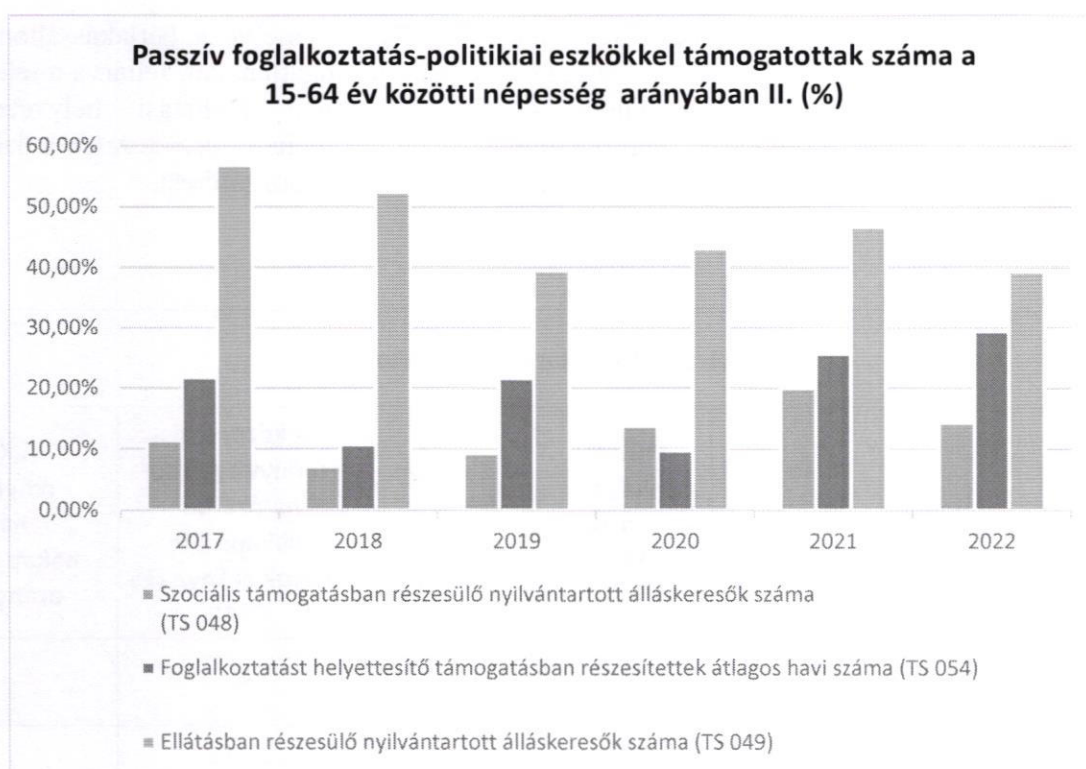
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.2. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai II.

Év	Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 048)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (TS 054)		Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 049)	
	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2017	5	11,36%	10	21,77%	25	56,82%
2018	3	7,14%	4	10,69%	22	52,38%
2019	4	9,30%	9	21,63%	17	39,53%
2020	7	13,73%	5	9,71%	22	43,14%
2021	6	20,00%	8	25,70%	14	46,67%
2022	4	14,29%	8	29,46%	11	39,29%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.3. számú táblázat - Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás	
Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesítettek havi átlagos száma (TS 056)
	fő
2017	1
2018	0
2019	0
2020	0
2021	1
2022	1

Forrás: TeIR, KSH

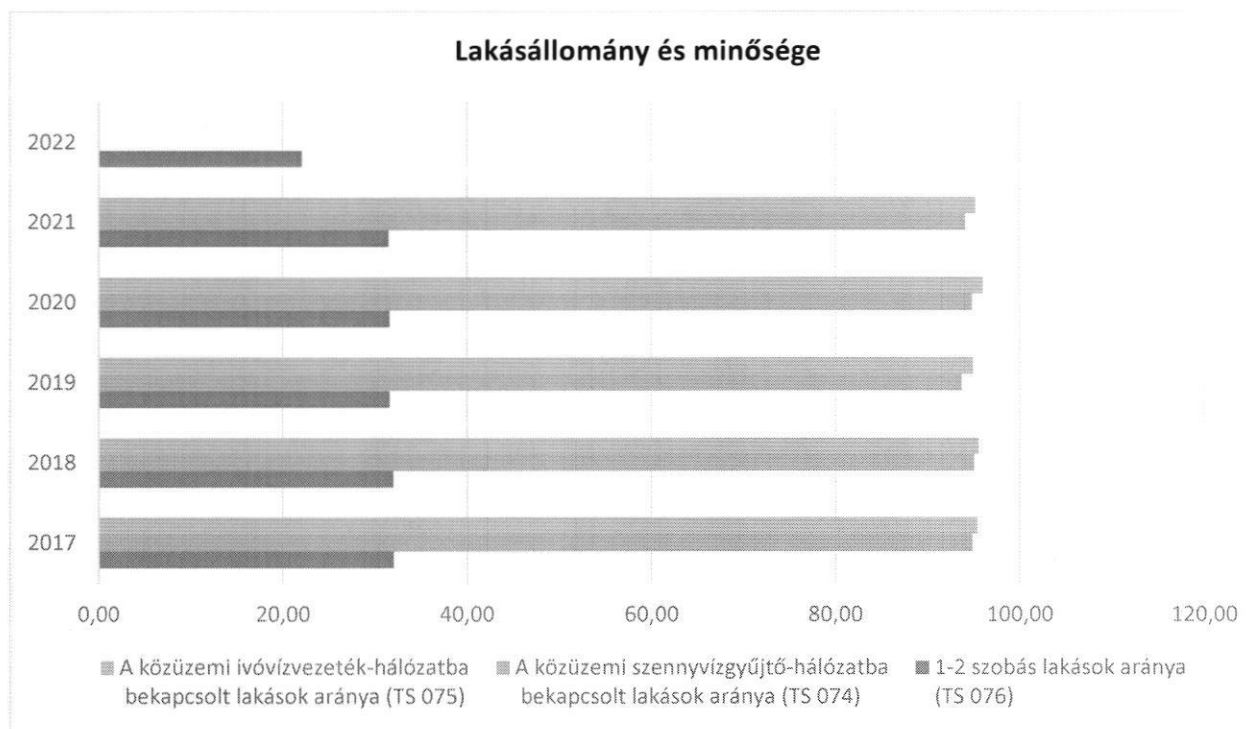
3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány						
Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Épített lakások száma (TSv 077)	Épített lakások száma 1000 lakásra (TS 078)	1-2 szobás lakások aránya (TS 076)	A közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 074)	A közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 075)
	db	db	db	%	%	%
2017	748	1	1,34	32,09	94,92	95,45
2018	750	2	2,67	32,00	95,07	95,60
2019	758	8	10,55	31,66	93,80	94,99
2020	759	1	1,32	31,62	94,86	96,05
2021	767	8	10,43	31,55	94,13	95,31
2022	769	5	6,50	22,11	0,00	0,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

- a) szociális bérlakás nincs a településen
 b) az Önkormányzat 3 db bérlakással rendelkezik, melyek bérbeadása piaci alapon történik

- c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok
 Nincs a településen erre lehetőség

- e) lakhatást segítő támogatások

3.4.3. számú táblázat - Lakhatást segítő támogatások		
Év	Települési támogatásban részesítettek száma (pénzbeli és természetbeni) (TS 136)	Egyéb önkormányzati támogatásban részesítettek száma (TS 137)
	Fő	Fő
2017	n.a.	43
2018	n.a.	33
2019	n.a.	48
2020	n.a.	34
2021	n.a.	42
2022	n.a.	31

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A lakásfenntartási támogatásban részesülők száma 2022-ben 1 fő. Az eladósodás komoly problémát okoz, elsősorban a devizahitelek megemelkedése okoz gondot, a lakáshitelek, több gyermekes családok, alacsony jövedelemmel rendelkezők számára egyre nehezebb a megélhetés.

f) eladósodottság

Településünkön is küzdenek a devizahitel illetve rezsitartozás miatti eladósodottsággal. Évről-évre egyre több tájékoztatás érkezik hivatalunkba a tartozások miatti végrehajtás bejegyzéséről az ingatlanokra. Ezen a helyzeten csak a települési támogatással tudunk segíteni, azonban hiába ott a segítség, ahol már előre „le van kötve” a bér és a havi jövedelem, legyen az szociális járandóság, családtámogatás.

g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

Lakhatás egyéb jellemzői:

Litér belterületén a közművek szinte mindenütt teljeskörűen kiépítésre kerültek. A továbbiakban a feladat ezek minőségi fejlesztése, szükség esetén kapacitásbővítése lehet, illetve új fejlesztési területek kialakításával a meglévő hálózat kiterjesztése.

Litér területén vízműkút található, s az ivóvízhálózat kiépített minden ingatlanhoz. Szükség van továbbá helyenként a meglévő ivóvízhálózat felújítására, illetve kiváltására.

A meglévő vízműkút mellett új vízbázis létesítése indokolt, melyre már létesítési engedéllyel rendelkezik az Önkormányzat. Az engedély érvényességének esetleges felülvizsgálata után a vízbázis mielőbbi megvalósítása, az új kút bekötése, és üzembe állítása szükséges. A jelenlegi vízbázis védőterületen a területhasználatok alakítása során a környezetkímélő használatot kell szorgalmazni, illetve a csatornahálózatra való közel 100%-os rákötési arány elérését.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

Telep, szegregátum nincs Litéren, így az alcím kifejtése nem releváns.

- a telep, /szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, a közösségi közlekedés, és a munkába jutás egyéb lehetőségei, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői);
- a telepen, /szegregátumokban élők általános jellemzői és társadalmi problémák szempontjából főbb mutatói: életkori megoszlás, iskolai végzettség, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya;;
- a szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai.

A Központi Statisztikai Hivatal által végzett népszámlálás adatai alapján azokat a területeket nevezzük szegregátumoknak, ahol az aktív korú népességben belül a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők, valamint a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya magasabb, mint 50 százalék (mindkét mutató esetében). Azok a területek, ahol a lakosok számának legalább 40 százaléka a fent említett mutatók szerint alacsony státuszú, veszélyeztetett területnek minősülnek. Ezen meghatározás alapján Litéren nem található olyan terület, mely szegregátumnak minősülne, és olyan területekről sincs tudomásunk, melyek a szegregációval veszélyeztetettek lennének. A jövőben az esetleges szegregációs folyamatok megelőzésére lehet figyelmet fordítani.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

3.6.1. számú táblázat – Egészségügyi ellátás

Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyógyszertárak és fiókgyógyszertárak száma (TS 110)	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (alanyi és normatív alapon kiadott) (TS 133)	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 135)
	db	db	db	db	Fő	Fő
2017	1	0	0	1	29	7,50
2018	1	0	0	1	29	6,50
2019	1	0	0	1	0	9,00
2020	1	0	0	1	27	8,20
2021	1	0	0	1	24	6,00
2022	1	0	0	1	30	5,64

Forrás: TeIR, KSHTstar

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

A településen orvosi rendelő működik a felnőttek és a gyermekek részére is. A járóbeteg szakellátások tekintetében Veszprém rendelőintézetét kell felkeresnie a lakosságnak.

b) prevenciós és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkorai kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

Az iskolában és óvodában is rendszeresen tartanak szűrővizsgálatokat a gyermekeknek, valamint az iskolában már prevenciós előadásokat is szerveznek. Minden évben megrendezésre kerül a Nők Hete elnevezésű programsorozat, melyben mindig helyet kap az egészségmegőréssel kapcsolatos előadások, vizsgálatok. Például csontritkulási vizsgálat, vércukormérés. A Veszprém Vármegyei Tüdőgondozó minden évben megszervezi a lakosság részére a tüdőszűrést.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

A fejlesztő és rehabilitációs ellátás a megyeszékhely intézményeiben érhető el a lakosság számára, ez helyben nem biztosított.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

Az önkormányzat minden köznevelési intézményben és idős lakosainak megszervezi a közétkeztetést, amely megfelel az érintett korosztály egészséges étrendjére vonatkozó elvárásoknak. A menü összeállítása során nagy figyelmet fordítanak a változatos étrendre, mindig friss alapanyagokból készítik az ételt az óvoda konyháján.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

Sporttevékenység magában foglalja a testnevelés és sportkultúra valamennyi formáját, a gyermekek és felnőttek rekreációs és szabadidős tevékenységétől a rendszeres testmozgásig beleértve a testnevelés, testedzés és az egészségmegőrés minden kapcsolódó területét. 2013-ban került átadásra az iskola mellett a műfüves focipálya, mely nemcsak a focihoz, de más sportolási lehetőségnek is otthont ad. További sportolási lehetőség az általános iskolában a kézilabda, kosárlabda, fitnessz, 24x12 méteres, sportburkolattal ellátott, labdafogó hálóval körbevett többfunkciós pálya, a művelődési házban ping-pong biztosított és lovaglásra is van lehetőség. Kiemelkedő fontosságú Litér életében a néptánc.

A sportpálya építésén túl esélyegyenlőségi sportnapon való részvétel, sportnap, egészséges életmód kampány és szabadidős program kerül kidolgozásra.

Az együttműködésen alapuló projekt kiemelt kedvezményezettje az ifjúsági korosztály, akik egészségtudatos életmódra nevelése valósul meg. Közvetett kedvezményezett a település lakossága, akik a színvonalas közösségi tér révén részesülnek a projekt eredményeiből. A litéri többfunkciós sportpálya átadása 2015-ben.

Kerékpározásra alkalmas út megépítése és Szentkirályszabadja településsel összekötve 2015. évben megtörtént, melyen biztonságosan elérhető a Balatont körülvevő kerékpárút, illetve Veszprém megyeszékhely település is, tovább gondolva a kerékpárút hosszát, szomszédos Királyszentistvánnal való összekötése folyamatban van.

Az országos kék túra litéri szakaszát végig járva megtekinthetők a Mogyorós-hegy természeti értékei, s a dombtetőről kilátás nyílik a településre is. Déli irányban pedig a Bendola-patak mentén haladva elérhető Balatonalmádi.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Étkeztetés: Az alapellátás településünkön 1993. óta működik az óvoda konyhájáról. Azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkeztetéséről gondoskodni kell, akik azt önmaguknak, illetve eltartottaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani. Az idős, beteg, rászorulókon kívül lehetőséget biztosítunk a településen élő fogyatékos személyek, pszichiátriai betegek, hajléktalan személyek vagy szenvedélybetegek részére az étkezés igénybevételére. Az étkeztetés az étel elvitelével, valamint lakásra szállítással történik.

Házi-segítségnyújtás: Házi segítségnyújtás keretében a szolgáltatást igénybe vevő személy saját lakókörnyezetében kell biztosítani az önálló életvitel fenntartása érdekében szükséges ellátást:

- az alapvető gondozási, ápolási feladatok elvégzését,
- az önálló életvitel fenntartásában, az ellátott és lakókörnyezete higiénias körülményeinek megtartásában való közreműködést,
- a veszélyhelyzetek kialakulásának megelőzésében, illetve azok elhárításában való segítségnyújtást.

Litér Község Önkormányzata a házi segítségnyújtás biztosítását a Gondos Panni Család- és Gyermejkölési Központ és Szociális Szakszolgálat keretein belül végzi.

Családsegítés: az életvezetési problémákkal, szociális gondokkal küzdő, vagy krízishelyzetben lévő családok vagy személyek vehetik igénybe. A családsegítés a következő területeken nyújt segítséget:

- ✓ Családi konfliktusok okainak feltárása és azok megoldása
- ✓ Életvezetési problémák esetén életvezetési tanácsadás, háztartásszervezési ismeretek átadása
- ✓ Tartós munkanélküliek, aktív korú nem foglalkoztatottak támogatása, programjának működtetése
- ✓ Támogatásokhoz való hozzájutás segítése
- ✓ Hivatalos ügyek intézésében nyújtott segítség
- ✓

Nappali ellátás (Idősek Klubja)

Az ellátás biztosítása 3000 fő feletti lakosságszámnál kötelező, de Litér Község Önkormányzata intézmény fenntartói társulás keretében a Gondos Panni Család- és Gyermejkölési Központ és Szociális Szakszolgálat keretein belül biztosítja az idősek nappali ellátását.

g) drogprevenációs szolgáltatások;

Drogprevenációs tevékenységet elsősorban a Balatonalmádi Rendőrkapitányság lát el településünkön. A kapitányság rendszeresen tart előadásokat az iskolában bűnmegelőzési, kábítószerfogyasztási témákban. A bűnelkövetési statisztikák alapján a fiatalkorúak körében a kis mennyiségű kábítószer-birtoklás és -fogyasztás fordul elő gyakran, ezen belül is a növényi származékú, THC-tartalmú kábítószeresek fogyasztása a legjellemzőbb. Ez utóbbi különösen veszélyes abból a szempontból, hogy gyakran interneten is hozzáférhető, ismeretlen összetételű drogokról van szó, melyeknek a hatásmechanizmusa kevésbé ismert a „hagyományos” kábítószeresekhez képest.

h) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

Településen nem fordult elő hátrányos megkülönböztetés a szolgáltatások nyújtásakor.

- j) előnyben részesítési (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül.

Népkonyha szolgáltatást településünk nem nyújt, az erre vonatkozó adattábla ezért üres.

3.6.2. Népkonyha	
Év	Népkonyhán kiosztott ételadagok száma (db)
2017	n.a.
2018	n.a.
2019	n.a.
2020	n.a.
2021	n.a.
2022	n.a.

Forrás: Önkormányzati adat

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása

A közösségi élet színterei sokrétűek, ilyenek a lakóközösségek, a munkahelyek, önkormányzati intézmények, az egyházak, a civil szervezetek, az egyesületek. A település lakosságának egészségét, gazdasági és társadalmi jólétét, életminőségének javítását úgy lehet biztosítani, ha tevékenységeink során a környezet és fejlődés, illetve a gazdaság, társadalom és környezet problémáit együtt kezeljük.

Az alábbi civil és egyházi szervezetek működnek a településen:

- Litéri Zöldág Kulturális Egyesület - Néptáncsoport
- Litéri Táncosok Baráti Köre Egyesület
- Polgárőr Egyesület
- Litéri Sport Egyesület
- Csiszár Lovas Sportegyesület
- Western Lövész Sportegyesület
- Farkasodu Taekwon-do Egyesület
- Litéri Baráti Kör Egyesület
- Falunkért Egyesület '99
- Sólyi Szőlőhegyi Kertbarátok Egyesülete
- Magyar Vöröskereszt Litéri Alapszervezete
- Litéri Református Egyházközség
- Római Katolikus Jézus Szíve Plébánia

- Litéri Református Templomért Alapítvány
- Litéri Általános Iskoláért Alapítvány
- Nyugdíjas klub önszerveződő csoport

a) közösségi élet színterei, fórumai;

Kulcsfontosságú elemnek tartjuk, hogy a település intézményei együttműködjenek a helyi, kistérségi civil szervezetekkel, amelyek humán szolgáltatások terén hagyományokkal és nagy tapasztalatokkal rendelkeznek. A civil szervezetek számos programot rendeznek (Katalin Bál, szenior néptánc találkozó, Szilva ünnep, Falukarácsony), valamint pályázatokon is sikeresen indulnak.

3.7.1. számú táblázat - Intézményi ellátottság (2020)			
Tornateremmel, tornaszobával ellátott köznevelési intézmények száma (intézmény székhelye szerint) (TS 102)	Sportcsarnok, sportpálya léte (TS 103)	A települési könyvtárak kikölcsönzött egységeinek száma (TS 104)	Közművelődési intézmények száma (TS 105)
db	van/nincs	db	db
0	igen	1 138	4

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) közösségi együttélés jellemzői, konfliktuskezelési megoldások;

Községünkben a közösségi együttélés során egy-egy esettől eltekintve nem jellemzőek komolyabb konfliktusok, rendőrségi beavatkozásra nem volt szükség.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai;

A közösség számára egész évben sok-sok programmal készülnek a szervezők, melynek megvalósításához segítségre is szükség van. A segítség nem csak a szervezetek részéről, hanem önkéntes lakosok is hozzájárulnak a program megszervezéséhez. A civil szervezetek mellett a helyi vállalkozók, magánemberek is támogatják az összejöveteleket, legyen az bármilyen támogatás. (pénzbeli, tárgyi, kétkézi munka)

d) a helyben élő nemzetiségek kulturális sokszínűségének bemutatása és kulturális identitásuk megőrzésének lehetőségei;

Településen nincs nemzetiségi lakos.

e) helyi lakossági önszerveződések.

A helyi lakosság időről időre megvalósít valamilyen önszerveződést, ami a közösségben rejlő potenciál jelentőségét jelzi.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A településen nincs roma nemzetiségi önkormányzat, így az alcím kifejtése nem releváns.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A tartós munkanélküliség következménye a szegénység. Nyilvántartott álláskereső száma ingadozó.	Kapcsolatfelvétel a Munkaügyi Központtal Közfoglalkoztatás Egyéb helyi foglalkoztatási lehetőségek felkutatása.
Sok a pályakezdő fiatal és nyugdíj előtt álló munkanélküli száma.	Kapcsolatfelvétel a Munkaügyi Központtal, képzési/átképzési lehetőségek biztosítása helyben

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

Magyar Országgyűlés 1991. évi LXIV. törvényében kihirdette a Gyermekek Jogairól szóló ENSZ Egyezményt, majd elfogadta a 47/2007. (V. 31.) sz. határozatával a „Legyen Jobb a Gyermekeknek 2007-2032” Nemzeti Stratégiát. A dokumentum fő célja volt, hogy csökkentse a gyermekek és családjaik nélkülözését, javítsa a gyermekek fejlődési esélyeit. Ez minden gyermekre kiterjed, de azokra a gyermekekre kell hangsúlyt helyezni, akiknek érdekei a legjobban sérülnek.

A helyi ellátórendszer különféle támogatásokkal és szolgáltatásokkal segíti a családot a gyermek nevelésében, megfelelő támogatások és szolgáltatások nyújtásával védelmet biztosít. A helyi rendszer további jellemzője, hogy a veszélyeztetettség megelőzését szolgálja. A megelőző tevékenység a köznevelési, egészségügyi, szociális, közművelődési és sport intézményhálózaton keresztül (esetenként civil szervezetek bekapcsolódásával) valósul meg, és az egyes ágazatok együttműködésén alapul.

A gyermekszegénység csökkentése átfogó, minden ágazatra kiterjedő intézkedéseket igényel. Az egyes részterületeken a foglalkoztatás, az oktatás, a lakásügy, az egészségügy, a szociális és gyermekjóléti, gyermekvédelmi szolgáltatások egymással összhangban álló és egymásra épülő intézkedéseit kell meghozni, amelyek a gyermek megszületésének pillanatától segítenek az esélyek javításában.

Általánosságban elmondható, hogy a veszélyeztetettség okai között kimagaslóan a szociális helyzet a meghatározó, de az alábbi tényezőket is fontos kiemelni:

Szociális helyzet: A szociális helyzetből adódó veszélyeztetettség a gyermekek több mint a felét foglalta magába.

- A család szétesése: Ez a veszélyeztetési ok gyakran párosul a szociális helyzet romlásával és a gyermek mentális állapotának sérülésével. A család szétesésének leggyakoribb oka, a válás a gyermek számára veszteség. Az elfojtott érzelmek a személyiségfejlődésben rendellenességeket, zavarokat eredményezhetnek.
- A nevelés, gondozás, törődés, szeretet hiánya: Az elhanyagolás is bántalmazás (egészségügyi-, oktatási elhanyagolás, a gyermek magára hagyása, elhagyása). A gyanújelek, tünetek jelentkezhetnek testi, viselkedésbeli és érzelmi szinteken is.
- Súlyos betegség a családban: A betegség vonatkozhat szülőre, nagyszülőre és testvérré is. A családtagok hosszú vagy súlyos betegsége, az egészségtelen életmód, tartósan rossz lakhatási körülmények a gyermek testi fejlődését és egészségét is veszélyeztetik. A gyermek számára problémát okozhat a hosszan tartó, vagy súlyos betegséggel való szembesülés, a normálistól eltérő élethelyzetben való folyamatos „tartózkodás”.
- A család életmódja: A családi élet súlyosabb veszélyeztető ártalmait jelenti a deviáns viselkedési formák jelenléte a család hétköznapijaiban: alkoholizmus, brutalitás, bűnöző családi környezet.
- A gyermek mentális állapota, személyiségzavara: A gyakorlatban is érzékelhető a mentálisan sérült gyermekek számának növekedése. Az okok között a családi nevelés jellemző hibái - következtelenség, szigor és kényeztetés eltúlzása, követelések hiánya a gyermek felé, vagy ellenkező esetben: a gyermek képességeit meghaladó, magas mérce állítása, az ellenőrzés, odafigyelés hiánya – tapasztalhatók. Gyakran találkozunk az idegrendszeri betegségeik miatt rendszeresen gyógyszerrel fogasztó kisgyermekkel.
- Bántalmazás: Jelei sokszor nem egyértelműek. Nehezíti a helyzetet, hogy a testi jelek hiánya nem zárja ki a bántalmazás lehetőségét (szexuális-, verbális bántalmazás nehezen felismerhető).

A gyermekek egészséges fejlődésének alapfeltétele az egészséges étkezés. A mélyszegénységben élő gyermekek közül otthon sokan nem jutnak megfelelő mennyiségű egészséges táplálékhoz. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő bölcsődés, óvodás és általános iskolás gyermek térítésmentesen, illetve 50%-os támogatást kapnak.

2023-ban az óvodákban 87, iskolában alsó tagozaton 89 gyermek étkezik napi háromszor, ezen felül alsó tagozaton, aki csak ebédet 41 gyerek. Felső tagozaton 76 gyermek étkezik. Ez az év során változó. Valamennyi szociálisan rászoruló és normatív támogatásra jogosult gyermekétkezési lehetősége biztosított.

A gyermekek védelmét szolgálják a

- pénzbeli és természetbeni ellátások
- gyermekjóléti alapellátások: a Bendola Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat szervezi, a jelzőrendszeren keresztül érkezett vagy az önként jelentkezett kliensek részére nyújt szolgáltatást, közreműködik a védelembé vétel előkészítésében, folyamatában, felülvizsgálatában.

2023. évben a közoktatási intézményi feladatok mindegyike ellátott volt a településen: óvoda, bölcsőde, általános iskola (2012 szeptemberétől egyházi fenntartású az iskola)

A gyermekek egészségügyi szűrése biztosított, részben a védőnői hálózaton keresztül, részben intézményhálózaton keresztül. A bölcsődében, óvodában, általános iskolában zajló szűrőprogramok rendszeresek, amelyeket korrekt tanácsadás egészít ki. A közoktatási intézményekben a tanórán kívüli tevékenységek jelentős része az egészség megőrzését, a betegségek megelőzését célozta. 2010-ben felújításra került az iskola épülete és az akadálymentesítés is megtörtént. 2013-ban

4.1. számú táblázat - Gyermekkorú népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2.számú táblázatból)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
	Fő	Fő	Fő	%	%
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	1 150	1 119	2269	50,68%	49,32%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			74	3,26%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	219	181	400	9,65%	7,98%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	32	24	56	1,41%	1,06%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

átadásra került a műfüves pálya is a református iskola udvarán. Így bővül a fiatalok sportolási lehetőségei, a foci mellett más egészségmegőrző tevékenységet is lehet végezni.

2022-ben Litéren a 0-2 éves gyermekek száma 74 fő, a 0-14 éves gyermekek száma 400 fő, 15-17 éves korosztály száma 56 fő.

Az általános iskola 8 évfolyamos, alapműveltséget nyújtó intézmény. Az első-második osztály számára „Égigérő fa” címmel olyan programot dolgoztak ki a pedagógusok, amely segíti az óvoda és iskola közötti átmenetet. Különös hangsúlyt kap munkájukban az esélynyújtásra, a képességek személyre szabott fejlesztésére, a korkövetelményként felmerülő idegen nyelvi és számítástechnikai ismeretek nyújtására való törekvés. Kiemelten kezelik a tanulók kreativitásfejlesztésének valamennyi lehetséges területét, az önképzésre történő serkentésüket, igényt támasztva személyiségükben a humán értékek elsajátítására, megbecsülésére. Mivel egyre több a részképesség-zavarokkal küszködő gyerek, fejlesztő pedagógust alkalmaznak.

4.1 A gyermekek helyzetének általános jellemzői gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek

- a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékkal élő gyermekek jellemzői, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete;

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek		
Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma (TS 116)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma (TS 115)
	Fő	Fő
2017	2	0
2018	4	0

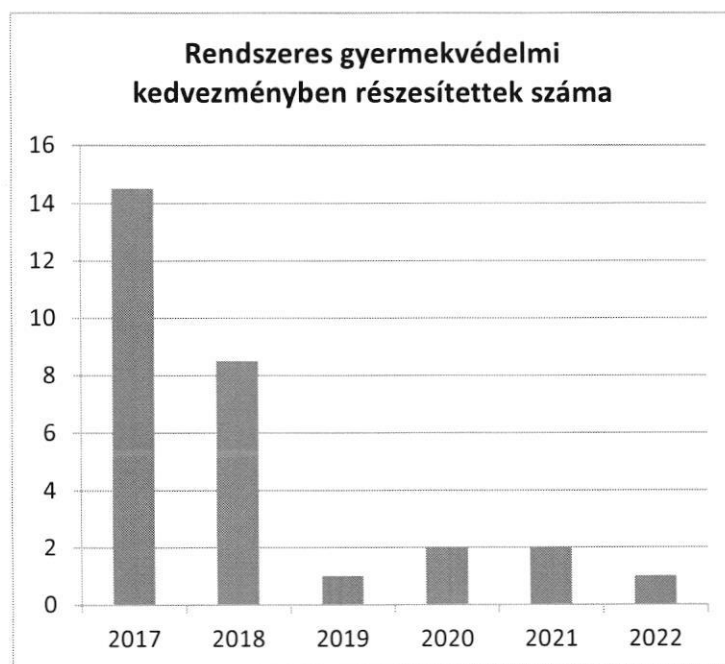
2019	0	4
2020	0	4
2021	0	4
2022	3	3

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők,

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek	
Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 111)
	Fő
2017	15
2018	9
2019	1
2020	2
2021	2
2022	1

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

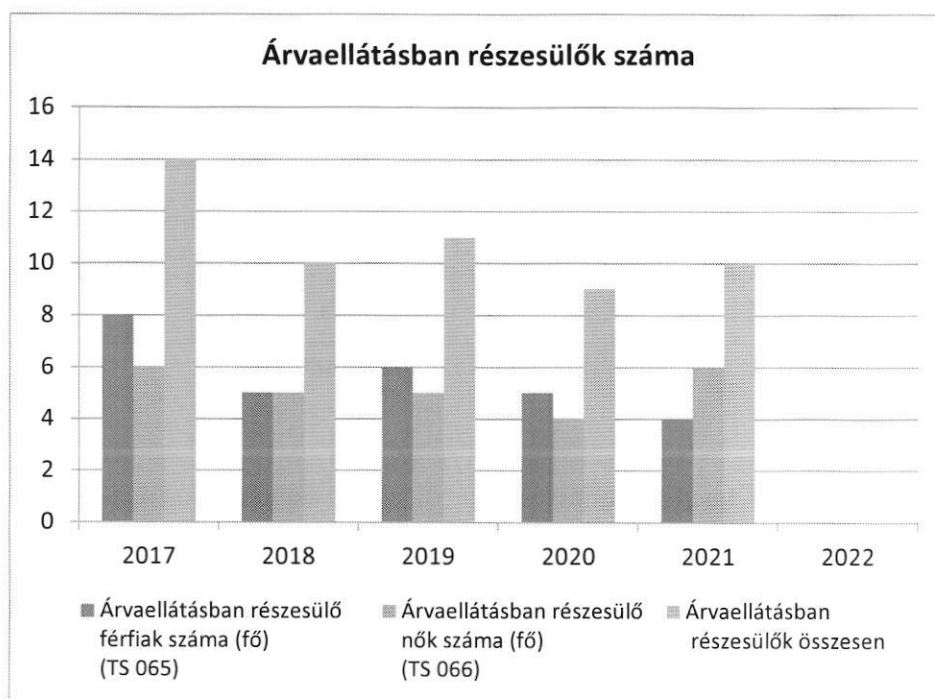

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény célja a szociális alapon rászoruló kiskorúak vagy közoktatási intézményben tanuló nagykorúak anyagi támogatása. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma 2012-től csökkent. 2023-évben már minden gyermek kikerült a rendszerből.

c) a gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők helyzete;

4.1.3. számú táblázat - Árvaellátás			
Év	Árvaellátásban részesülő férfiak száma (fő) (TS 065)	Árvaellátásban részesülő nők száma (fő) (TS 066)	Árvaellátásban részesülők összesen
	Fő	Fő	Fő
2017	8	6	14
2018	5	5	10
2019	6	5	11
2020	5	4	9
2021	4	6	10
2022	0	0	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

d) ingyenes vagy kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők jellemzői

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek helyzete;

Magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek számát illetően nem áll rendelkezésünkre adat.

f) állampolgársággal rendelkező, illetve magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatért, hátrányos helyzetű családban élő gyermekek jellemzői.

Külföldről visszatért, magyar állampolgársággal rendelkező vagy nem rendelkező, hátrányos helyzetű családban élő gyermekek jellemzőiről nem áll rendelkezésünkre adat.

4.2 Szegregált, teleszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Településen nem található szegregátumnak minősülő terület, így helyi gyermekek nem élnek teleszerű, szegregált lakókörnyezetben.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	Fő	Fő
2017	0	n.a.	-
2018	1	n.a.	-
2019	1	n.a.	-
2020	1	n.a.	-
2021	0	n.a.	-
2022	1	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A településen egy védőnő látja el a gyermekeket, szülés előtt és után álló édesanyákat. A védőnőhöz – családlátogatás során – a várandós kismamák, gyermekes anyukák fordulnak problémáikkal. Nagyon sokszor elég egy megerősítő beszélgetés ahhoz, hogy problémájukkal orvoshoz forduljanak. Az iskoláskorúaknál az érzékszervi méréseket és egészségügyi ismeretterjesztést végez.

b, gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás

Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma
	db	db	db	Fő	Fő
2017	1	0	0	n.a.	n.a.
2018	1	0	0	n.a.	n.a.
2019	1	0	0	n.a.	n.a.
2020	1	0	0	n.a.	n.a.
2021	1	0	0	n.a.	n.a.
2022	1	0	0	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

A szakszolgálati feladatok tekintetében a gyógypedagógiai tanácsadás, korai fejlesztés és gondozás, fejlesztő felkészítés, nevelési tanácsadás és logopédiai ellátás helyben nem megoldott, ezen feladatokat más településen – Veszprémben, Balatonalmádiban - látják el.

A gyermekek egészségügyi szűrése biztosított, részben a védőnői hálózaton keresztül, részben intézményhálózaton keresztül. A bölcsődében, óvodában zajló szűrőprogramok rendszeresek, amelyeket korrekt tanácsadás egészít ki.

Krizishelyzet esetén a családokat segítő szolgáltatások köre széles:

- A védőnők gyakori családlátogatása,
- Nevelési tanácsadóba utalás
- Család - és gyermekjóléti szolgálathoz történő utalás
- Szülők bejelentése az illetékes gyám és gyermekvédelmi hatóságnak

d) gyermekjóléti alapellátások, Biztos Kezdet Gyerekház, Tanoda, gyermekszegénységet csökkentő speciális szolgáltatások;

A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások közül a gyermekek napközbeni ellátása érhető el a településen.

A szociális és gyermekjóléti alapellátásokat a Bendola Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat biztosítja 1999. óta. A szolgálatnál elérhető minden szolgáltatás térítésmentes az igénybe vevők számára. A feladatellátás szervezésének ezen formája költség-hatékony.

A jogszabályi változásoknak köszönhetően 2016. január 01-től a gyermekjóléti szolgáltatás és a családsegítés teljes integrációja valósult meg, így létrehozva a kétszintű család- és gyermekjóléti szolgáltatást. A központi jogszabályok alapján, új intézményi formaként jelenik meg a települési szinten család- és gyermekjóléti szolgálatok, valamint járási szinten a család és gyermekjóléti központok. A feladatmegosztás tekintetében a járási család- és gyermekjóléti központ feladatkörébe kerültek a hatósági intézkedéshez kapcsolódó, a gyermek védelmére irányuló tevékenységek (védelembé vétel, ideiglenes hatályú elhelyezés, nevelésbe vétel, utógondozás), valamint a speciális szolgáltatások biztosítása (pszichológus, jogász), települési szintű család- és gyermekjóléti szolgálat feladatkörébe pedig a lakóhely szintű minimumszolgáltatásoknak a biztosítása.

Az Intézmény 2016. évtől Család- és Gyermekjóléti Szolgálatként működik tovább, ahol az eddigiekhez hasonló munkák kerülnek elvégzésre, amely magába foglalja a családsegítést és a gyermekjóléti szolgáltatást. Bizonyos feladatok ellátása a Család- és Gyermekjóléti Központtal közösen kerülnek elvégzésre.

A szolgáltatások ingyenesek, s kiterjednek a teljes lakosságra. Működése nem hatósági, hanem szolgáltató jellegű. A családsegítés és a gyermekjóléti szolgáltatások igénybevétele önkéntes. Az együttműködés elvére épül, igyekezve ezzel megelőzni a hatósági intézkedést.

A jogszabályi változást követően a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat feladatai négy tárgykör köré csoportosíthatók:

- **tájékoztatás nyújtása** (adatgyűjtés, tájékoztatás, pénzbeli, természetbeni ellátásokhoz, valamint a szociális szolgáltatásokhoz való hozzájutás megszervezése, szociálisan rászorult személyek és családtagjaik részére tanácsadást nyújtása)
- **szociális segítőmunka** (segíti az igénybevevőket a családban jelentkező működési zavarok ellensúlyozásában, a családban élő gyermek gondozásában, ellátásának megszervezésében, családlátogatás, esetmegbeszélés, esetkonferencia, esetkezelés)
- **szolgáltatások, ellátások közvetítése** (együttműködik a területén található szolgáltatókkal, segítséget nyújt a szolgáltatások, ellátások igénylésében)
- **adminisztrációs tevékenységi kör** (segítségnyújtás ügyintézésben, tájékoztatásnyújtás, környezettanulmány készítés), valamint a családban jelentkező nevelési problémák és hiányosságok káros hatásainak enyhítése céljából szabadidős és közösségi, közösségfejlesztő programokat szervezése.

Szolgálatunknál a gondozási folyamat a gyermekjóléti alapellátás keretein belül valósult meg, ahol a szülő, a gyermek és a családsegítő közös megállapodás mentén dolgozott a jelzett vagy szülő által észlelt veszélyeztetettség megszüntetésén. Ezen felül részt vettünk a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedés alatt álló gyermekekkel és családjukkal kapcsolatosan a család- és gyermekjóléti központ által meghatározott feladatok ellátásában.

e) gyermekek napközbeni ellátásai, bölcsődei ellátás;

4.3.3. a.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2017	n.a.	n.a.
2018	n.a.	n.a.
2019	n.a.	n.a.
2020	n.a.	n.a.
2021	n.a.	n.a.
2022	n.a.	n.a.

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

4.3.3. b.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma								
Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2017	0	0	0	0	0	0	14	14
2018	0	0	0	0	0	0	14	14
2019	0	0	0	0	0	0	12	14
2020	0	0	0	0	0	0	24	26
2021	0	0	0	0	0	0	24	27
2022	0	0	0	0	0	0	24	24

Forrás: TeIR, KSH Tstar

f) gyermekvédelem;

A gyermekjóléti szolgálat, a védőnő és a pedagógusok együttműködése mellett a település gondoskodik a gyermekek megfelelő ellátásáról, gondoskodásáról, szükség esetén pedig a beavatkozásról is.

A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok lényege a tanulók életmódjának, életvitelének, a szabadidős tevékenységeinek feltárása az erre alapuló prevenciós munka, a veszélyeztetett, a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű diákokkal való kiemelt foglalkozás. Minden pedagógus közreműködik a gyermek és ifjúságvédelmi feladatukban azáltal, hogy feltárja a problémákat, jelzi azokat, a lehetőségeihez mérten igyekszik megoldani őket (egyéni elbeszélgetés, nyomon követés).

A gyermekvédelem gondoskodására leggyakrabban rászorulók:

- Hátrányos helyzetű tanulók (HH)
- Halmozottan hátrányos helyzetű tanulók (HHH)
- Veszélyeztetett tanulók
- Beteg tanulók
- Fogyatékos tanulók
- Beilleszkedési, tanulási, magatartási problémával küzdő tanulók (BTM)

g) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások;

h) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés;

Egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés

Az óvodában és az iskolában is nagy hangsúlyt fektetnek a gyermekek minden napi sportolási lehetőségeire, a napközbeni foglalkozásokon túl szabadidős programokat, versenyeket is szerveznek számukra. 2013-ban került átadásra az iskolában a műfüves focipálya, mely szintén több sportolási lehetőségnek ad otthont.

i) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei);

Az óvodában és az iskolában is ingyenesen, illetve 50 %-os kedvezményrel biztosítják az étkezést a hátrányos helyzetű gyermekek részére.

j) eltérő kultúrájú, vagy a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekcsoportok közötti programok;

Minden gyermekeknek szóló program lehetővé teszi az eltérő kultúrájú vagy családi háttérű gyermekek közti kapcsolatok kialakulását. Rendezvények abban a szemléletben kerülnek megszervezésre, hogy minden gyermek számára igényes szabadidős programot biztosítson származástól, anyagi helyzetétől, családi körülményektől függetlenül.

k) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

Járási, önkormányzati adat, civil érdekképviselők észrevételei alapján.

Az intézmények esetében az akadálymentesítés maximális teljesítésére törekszik az önkormányzat. A szociális szakemberek, az intézmények dolgozói munkájuk során törekszenek a gyermekek teljes körű ellátásra, beilleszkedésüket segítésére.

- l) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások az ellátórendszerek keretein belül. Kifejezetten gyermekeket célzó hátránykompenzáló ellátások településünkön:

Az Önkormányzat évente kiírja a Bursa Hungarica Felsőoktatási Ösztöndíjpályázatot a hátrányos helyzetű, szociálisan rászoruló fiatalok számára felsőoktatási tanulmányaik támogatása céljából.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékkal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

- a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása, a köznevelési intézménybe és más településen található fejlesztő programokra való eljutás módja, lehetőségei;

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek, fogyatékkal élő gyermekek, sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása, nevelése kiemelt fontosságú. Gyógypedagógus a megyeszékhelyen foglalkozik az ilyen gyermekekkel. Az iskolapszichológiai ellátást nagyban segíti a Kelet-Balatoni Térség Önkormányzati Társulás által elnyert pályázat, melynek programjában helyet kapott az iskolapszichológia, dinamikus családkonzultáció, mediációs foglalkozások, szülői hatékonyságot növelő tréning is.

A gyermekek fejlődésének alapja, hogy óvó, gondoskodó szeretet, folytonos, stabil biztonság vegye körül. Minden gyermek teljes értékű ember. Joga van ahhoz, hogy megfelelő elfogadó, ugyanakkor fejlesztő környezetben éljen és fejlődjön.

A kompetencia alapú óvodai nevelés bevezetésével olyan nevelési, tanulási környezet kialakítását támogatja, amelyben a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek számára is biztosítottá válik a nevelési alapelvek érvényesülése. Olyan saját élményű tanulási, tapasztalatszerzési lehetőséget kínál az óvodai élet színesítésére, amely személyes szükségletből indul ki és hozzásegíti őket az átmenethez.

Az óvoda a családi csoportlétkör megteremtésével, együttes pozitív élmények átélésével, a közös munkálkodással, az együvé tartozást erősítő tevékenységek megszerzésével teremti meg a diszkrimináció mentes, minden gyermeknek esélyt adó lehetőséget a fejlődésben.

Az óvodai nevelés esélyt ad arra, hogy a gyermek képességeinek megfelelően fejlődjön.

Egyéni ütemeltolódásokkal minden egyes gyermek testi, lelki, szellemi szükségleteinek kielégítésével valósul meg a komplex személyiségfejlesztés.

Törekedni kell arra, hogy a tényleg hátránnyal rendelkező gyermekek beazonosíthatóak legyenek, és megkapjanak minden lehetséges segítséget ezek leküzdésére. Ezt a feladatot az önkormányzat magáénak érzi, és megvalósításában szerepet kíván vállalni.

Az alábbi táblázat szemlélteti, hogy a településen mely feladatot látnak el helyben és melyiket másik településen.

Intézményi feladatok	Óvodai nevelés	Helyben
	Ált. isk. okt. 1-4. évfolyam	Helyben
	Ált. isk. okt. 5-8. évfolyam	Helyben
	Alapfokú művészetoktatás	Helyben
Szakszolgálati feladatok	Gyógypedagógiai tanácsadás	Veszprémben
	Korai fejlesztés és gondozás	Veszprémben
	Fejlesztő felkészítés	Veszprémben
	Nevelési tanácsadás	Balatonalmádiban

	Logopédiai ellátás	Helyben
	Továbbtanulási, pályaválasztási tanácsadás	Veszprémben
	Gyógytestnevelés	Helyben
Gyermekjóléti ellátások	Bölcsőde	Helyben
	Családi napközi	Ellátatlan
	Iskolai napközi	Helyben
	Házi gyermekfelügyelet	Ellátatlan
	Családok átmeneti otthona	Veszprém

4.4. a) 1.számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek

Év	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 092)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya az óvodás gyermekekben belül (TS 093)
	Fő	Fő	%
2017	105	0	0,00
2018	114	0	0,00
2019	122	0	0,00
2020	124	0	0,00
2021	114	0	0,00
2022	0	0	0,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4. a) 2. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók

Év	Általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 094)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az általános iskolai tanulókon belül (TS 095)
	Fő	Fő	%
2017	n.a.	6	3,23
2018	n.a.	0	0,00
2019	n.a.	1	0,56

2020	n.a.	0	0,00
2021	n.a.	1	0,44
2022	n.a.	0	0,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

4.4. a) 3. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet a középszintű oktatásban

Év	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gimnáziumi tanulók száma (TS 096)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a gimnáziumi tanulókon belül (TS 097)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (TS 098)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók aránya a tanulók számához viszonyítva (TS 099)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakgimnáziumi tanulók száma (TS 100)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a szakgimnáziumi tanulókon belül (TS 101)
	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2017	0	0	0	0	0	0
2018	0	0	0	0	0	0
2019	0	0	0	0	0	0
2020	0	0	0	0	0	0
2021	0	0	0	0	0	0
2022	0	0	0	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH
Tstar

4.4. a) 4. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet

Év	Megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 114)	Megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 113)

	fő	fő
2017	0	0
2018	0	0
2019	0	0
2020	0	0
2021	0	0
2022	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

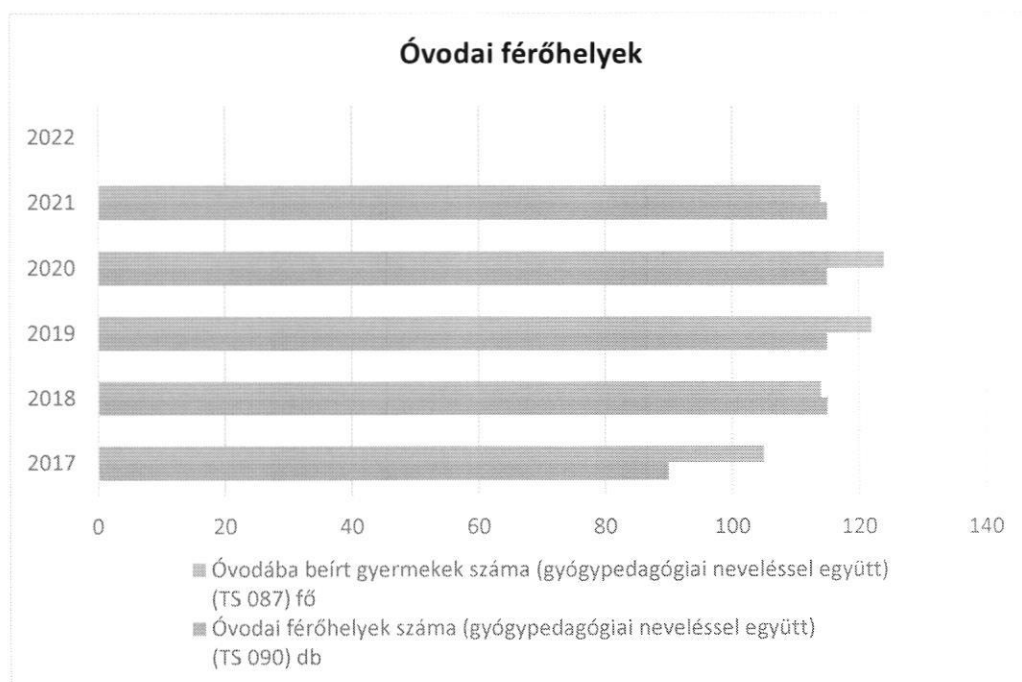
4.4.1. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai (A táblázat kitöltése és elemzése opcionális.)		
ÓVODAI ELLÁTOTTSÁG		
Az óvoda telephelyeinek száma (db)	n.a.	
Hány településről járnak be a gyermekek (db)	n.a.	
Óvodai férőhelyek száma (fő)	n.a.	
Óvodai gyermekcsoportok száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (db)	n.a.	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	n.a.	n.a.
A nyári óvoda-bezárás időtartama (nap)	n.a.	
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	n.a.	n.a.
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	n.a.	n.a.
Gyógypedagógusok létszáma	n.a.	n.a.
Dajka/gondozónő	n.a.	n.a.
Kisegítő személyzet	n.a.	n.a.

Forrás: Önkormányzati, intézményi adatgyűjtés

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma - gyógypedagógiai neveléssel együtt (TS 085)	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 090)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 088)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Óvodai gyógypedagógiai csoportok száma (TS 086)	Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodás gyermekek száma az integráltan oktatott SNI gyermekek nélkül (TS 091)	Egy óvodai gyermekcsoportra jutó gyermekek száma (TS 089)
	fő	db	db	db	fő	db	fő	fő
2017	n.a.	4	90	1	105	0	0	26
2018	n.a.	5	115	1	114	0	0	23
2019	n.a.	5	115	1	122	0	0	24
2020	n.a.	5	115	1	124	0	0	25
2021	n.a.	5	115	1	114	0	0	23
2022	n.a.	0	0	0	0	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

4.4.4. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek					
Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban) (TS 080)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 081)	Általános iskolai feladat-ellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 079)	Egy általános iskolai osztályra jutó tanulók száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 082)	Más településről bejáró általános iskolai tanulók aránya a nappali oktatásban (TS 084)
	db	db	db	fő	%
2017	0	8	1	23,25	30,11
2018	0	8	1	21,88	26,29
2019	0	8	1	22,50	28,89
2020	0	8	1	24,88	28,64
2021	0	9	1	25,33	28,07
2022	0	0	0	0,00	0,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4.5. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejeők a nappali oktatásban	
Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban (TS 083)
	Fő
2017	24
2018	20
2019	15
2020	15
2021	17
2022	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

- c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs jelenségek;
- d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések;
- e) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások.

4.4.6. számú táblázat - Gyermekjóléti, hátránykompenzáló szolgáltatások

Év	Biztos kezdet gyerekházat rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Tanoda szolgáltatást rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Család- és gyermekjóléti szolgáltatást igénybe vevő kiskorúak száma	Szünidei étkeztetésben részesülő gyermekek száma (TS 112)
	Fő	Fő	Fő	Fő
2017	n.a.	n.a.	n.a.	2
2018	n.a.	n.a.	n.a.	0
2019	n.a.	n.a.	n.a.	0
2020	n.a.	n.a.	n.a.	0
2021	n.a.	n.a.	n.a.	0
2022	n.a.	n.a.	n.a.	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményfenntartói adatok

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
óvodába, bölcsődébe beíratott gyermekek száma nagyobb, mint a férőhelyek száma	Új bölcsődei épület
Általános Iskolások számának növelése	egyéb szabadidős programok szervezése, egyéni fejlesztések

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

Jogi alapvetések a nők esélyegyenlőségéhez:

- Az Alaptörvény XV. cikke rögzíti, hogy a nők és férfiak egyenjogúak, vagyis mind a nőket, mind a férfiakat azonos jogok kell, hogy megillessék minden polgári, politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében.
- A Tanács 76/207/EGK irányelve a nőkkel és a férfiakkal való egyenlő bánásmód elvének a munkavállalás, a szakképzés és az előmenetel lehetőségei, valamint a munkafeltételek terén történő végrehajtásáról és az azt módosító 2002/73/EK irányelv.
- A Tanács 79/7/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a szociális biztonság területén történő fokozatos megvalósításáról.
- A Tanács 86/378/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a foglalkoztatási szociális biztonsági rendszerekben történő megvalósításáról.

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

A Munka Törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 12. §-a rendelkezik arról, hogy a munkaviszonnyal, így különösen a munka díjazásával kapcsolatban az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani. A munka egyenlő értékének megállapításánál különösen az elvégzett munka természetét, minőségét, mennyiségét, a munkakörülményeket, a szükséges szakképzettséget, fizikai vagy szellemi erőfeszítést, tapasztalatot, felelősséget, a munkaerő-piaci viszonyokat kell figyelembe venni.

Az EBktv. megfogalmazza a közvetlen és a közvetett diszkrimináció fogalmát, amely rögzíti, hogy az adott személy olyan tulajdonsága miatt kerül hátrányba más, összehasonlítható helyzetben lévő személyekhez képest, amit nem tud befolyásolni. Védett tulajdonságként nevezi meg a törvény a nemet, a családi állapotot, az anyaságot és a terhességet is.

A nők teszik ki a népesség felét, és sajátos problémáik alapvető társadalmi kérdéseket érintenek. A nők munkahelyi hierarchiában elfoglalt helye úgy jellemezhető, hogy minél lejjebb megyünk a foglalkozások rangsorában, annál több nőt találunk az alacsonyabb keresetet jelentő és alacsonyabb presztízsű állások betöltői között, a vertikális szegregáció erősödésére utal a női vezetők rendkívül alacsony aránya. A nők és a férfiak munkaerő-piaci esélyegyenlőségének alapvető feltételei közé tartoznak a családi és munkahelyi kötelezettségek összehangolását lehetővé tevő családtámogatási ellátások, az elérhető és megfelelő minőségű gyermekgondozási, illetve a gondozásra szoruló családtag ellátását segítő szolgáltatások, valamint a családi kötelezettségeket rugalmasan figyelembe vevő munkaszervezetek és foglalkoztatási formák elterjesztése.

A közösségi esélyegyenlőség akcióprogram céljai között szerepel a gazdasági és szociális szférában a nők és férfiak esélyegyenlőségének érvényesítése, valamint a munka és a családi élet összeegyeztetése mind a férfiak, mind a nők számára. Az Önkormányzat, mint munkáltató eleget tesz az egyenlő munkáért egyenlő bér követelményének.

E célok megvalósulását példamutatásával tudja segíteni, hiszen szükséges az a tudatformálás és szemléletváltás, amely ezen a területen is biztosítja az esélyegyenlőséget.

5.1.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint
(a 3.2.1. táblával azonos)

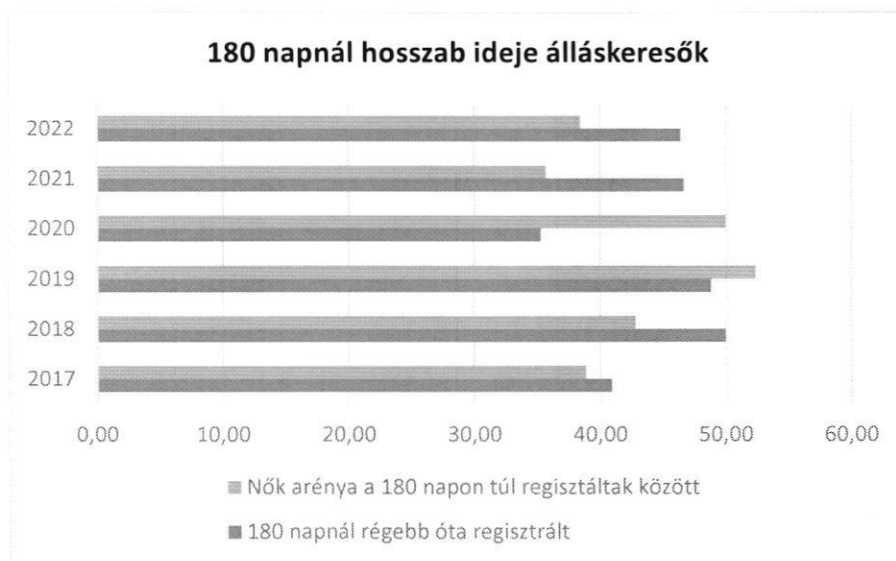
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
	%	%	%
2017	3,16	2,51	2,84%
2018	2,55	2,98	2,77%
2019	2,38	3,27	2,83%
2020	3,58	3,2	3,39%
2021	1,93	2,09	2,01%
2022	2,2	1,53	1,87%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

5.1.2. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők (a 3.2.3. táblával azonos)		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2017	40,91	38,89
2018	50	42,86
2019	48,84	52,38
2020	35,29	50
2021	46,67	35,71
2022	46,43	38,46

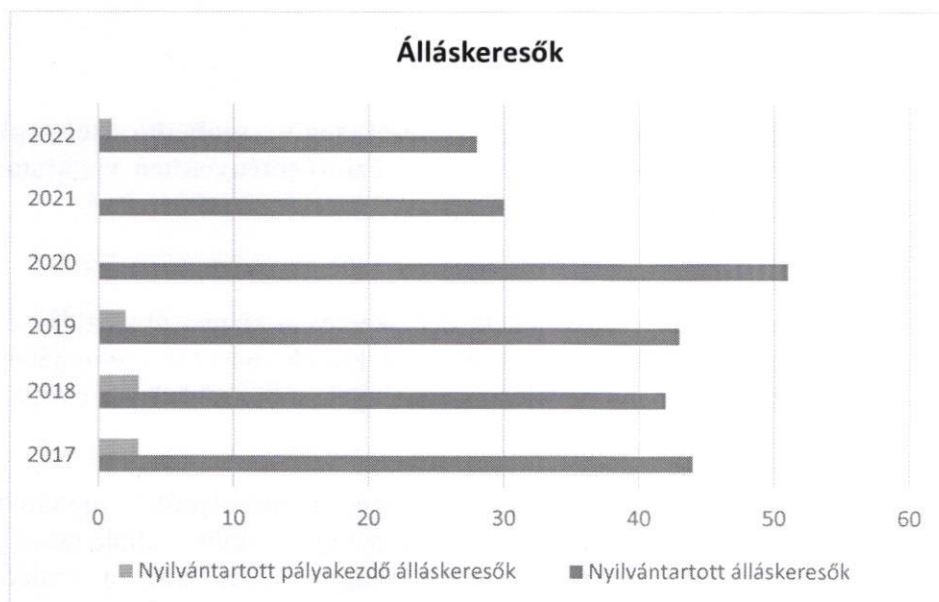
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Lakosság szám növekedésével a foglalkoztatottak száma is növekedik, mivel 2022. évtől csökkenő tendenciát mutat a munkanélküliek száma, mind a férfiaknál, mind a nőknél is.

5.1.3. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma (a 3.2.6. táblával azonos)		
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma (TS 053)
	fő	Fő
2017	44	3
2018	42	3
2019	43	2
2020	51	0
2021	30	0
2022	28	1

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

Tapasztalataink szerint a nők között is kiemelten hátrányos helyzetben vannak

- a 45 év feletti nők a változó képzettségi követelmények,
- a pályakezdők a szakmai tapasztalat hiánya,

- a gyeseen lévő, illetve a kisgyermekes anyukák a munkából való kiesés miatt.

A veszélyeztetett korcsoportba tartozó nők foglalkoztatása különös figyelmet és támogatást igényel. Az anyagi kiszolgáltatottságukat fokozza, hogy sokan nem tudják felmutatni a nyugdíjjogosultsághoz szükséges ledolgozott munkaidőt.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

A munkaerő-piaci esélyek tekintetében az egyik legmeghatározóbb tényező az iskolai végzettség, így azok a nők, akik alacsony iskolai végzettséggel rendelkeznek, vagy még az általánosiskola nyolc osztályát sem végezték el, komoly nehézségekkel szembesülnek a munka világában. Fokozhatja hátrányukat, ha e mellé még idősebb életkor, munkatapasztalat-hiány, vagy kisgyermekes családi háttér is társul. Az alacsony iskolai végzettséggel rendelkező nők esetében kitörési pont a piacképes képzettség megszerzése lehet, melyre a járási hivatal foglalkoztatási osztályán és egyéb foglalkoztatást segítő projektek keretében kaphatnak lehetősége

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

A nők munkaerő-piaci hátrányos megkülönböztetése nehezen vizsgálható jelenség, számos formája létezik. Megmutatkozhat például a munkára való jelentkezés és a munkaviszony létesítése során (ha a munkakör betöltésére mindkét nem képviselője alkalmas, azonos kvalitásokkal rendelkeznek, a munkáltató mégsem kíván nőt alkalmazni), az azonos munkáért járó eltérő bérezésben, vagy az előmeneteli lehetőségek szűkösségében. Településen a vizsgált időszakban nem jelentettek nőkkel szembeni hátrányos megkülönböztetést, de ez nem jelenti azt, hogy az ilyen jellegű diszkrimináció egyáltalán nincs jelen. Ezzel kapcsolatos teendő a tájékoztatás nyújtása mind a munkavállalók, mind a munkáltatók számára.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A gyermekek minőségi elhelyezésének, fejlesztésének lehetősége szervesen kiegészül a szülők és családi aktív bevonására épülő szakmai programokkal, melyek a kötődő nevelés szellemében valósulnak meg, ehhez nyújtanak segítséget a helyi nevelési intézmények, a bölcsőde és az óvoda.

Ugyanakkor a köztudatból, és így a munkahelyekről is hiányzik még a családbarát, a rugalmas munkaidő kifejezéseknek még az értelmezése is. A munkáltató elvárja, hogy a munkavállaló mindig a maximumot teljesítse, nem igazán van jelentősége annak, hogy esetleg milyen családi problémákkal kell megbirkózniuk még a nőknek.

Általánosságban elmondható, hogy a gyermekvállalás, a munkahelytől való hosszabb idejű távolmaradás nagymértékben rontja a nők munkaerőpiacra való visszalépésének esélyeit. A bölcsődei és óvodai férőhelyek tekintetében a településen bővítés volt az elmúlt években, ezért az intézmények fogadni tudják a beiratni kívánt gyermekeket.

5. 2. 1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma (a 4.3.1. táblával azonos)			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekek száma védőnőnként
	db	fő	fő
2017	0	n.a.	-
2018	1	n.a.	-
2019	1	n.a.	-
2020	1	n.a.	-
2021	0	n.a.	-
2022	1	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

5.2.2. a) Bölcsődék és bölcsődébe beiratott gyermekek száma (4.3.3. a.) számú táblázatból		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2017	n.a.	n.a.
2018	n.a.	n.a.
2019	n.a.	n.a.
2020	n.a.	n.a.
2021	n.a.	n.a.
2022	n.a.	n.a.

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

5.2.2. b) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. b.) számú táblázatból

Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyerekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2017	0	0	0	0	0	0	14	14
2018	0	0	0	0	0	0	14	14
2019	0	0	0	0	0	0	12	14
2020	0	0	0	0	0	0	24	26
2021	0	0	0	0	0	0	24	27
2022	0	0	0	0	0	0	24	24

Forrás: TeIR, KSH
Tstar

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A kisgyermeket nevelő nők és férfiak esélyeit a szolgáltatási hiányosságok alapvetően rontják. A kisgyermekesek munkaerő-piaci esélyeinek tekintetében elsődleges a bölcsődei férőhelyek száma.

A családtervezés, anya- és gyermekgondozás a védőnői hálózat szakmai munkájában jelenik meg. Ennek során a szociálisan nehéz helyzetben élő várandós anya és gyermekekre fokozott figyelmet fordítanak. A leendő szülők számára a gyermekgondozással kapcsolatos ismeretek átadását már várandós korban kezdik meg: tanfolyamok, beszélgetések, családlátogatások formájában. Segítséget nyújtanak a családi-, szociális juttatások megismerésében és a hozzá tartozó nyomtatványok kitöltésében. Családtervezéssel kapcsolatban a gyermekek felvilágosítására alapvetően az iskolában kerül sor.

A munkanélküliség aránya körükben magasabb, ez társadalmi probléma, amelyen komplex programokkal lehet enyhíteni.

Általánosságban elmondható, hogy a gyermek születését követően az otthon maradó szülő magányosnak érzi magát. Hirtelen az eddigi aktív életéből minden háttérbe szorul, a megszokottól eltér, és fellép a félelem a „más”-tól. Ezért az Önkormányzat a közművelődés, a sport, a szabadidő eltöltésének terén olyan családbarát környezetet kíván teremteni, amely közösségi teret nyújt számukra is.

A védőnői szolgálat nemcsak a kisgyermek egészségi állapotának felügyeletét végzi, hanem feladata a kismama segítése, hogy ezzel támogassa a felügyelete alá tartozó gyermek megfelelő testi és mentális fejlődésének biztosítását. A védőnő rendszeres kapcsolatban áll a családdal, a kisgyermekellátó intézményekkel és a gyermekorvossal is.

5.4 A nőket érő erőszak, kapcsolati erőszak

Jellemzően az erőszak jó része a családban marad, hiszen a nőket, illetve a családokat érő erőszakos cselekedetek nagy része ma még felderítetlen. A gyermekvédelmi, szociális szolgáltatások, a védőnői hálózat, a rendőri tevékenység eredményeként, a jelzőrendszerek alapján fény derülhet az esetek nagy részére és egyre többen tudják, hogy problémáikkal hova fordulhatnak segítségért.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaoththon, családok átmeneti otthona)

A településen nincs anyaoththon és családok átmeneti otthona sem. Veszprémben vehetők igénybe ezen szolgáltatások.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Önkormányzati képviselők körében 1 kivétellel mindenki férfi, viszont a hivatal jegyzője nő és az önkormányzat dolgozóinak 83 %-a nő. A településen nincs olyan szervezet, amely a nők érdekvédelmében alakult volna.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A gyermeküket egyedül nevelő anyák, roma nők, valamint a sokgyermekes nők különösen is hátrányos helyzetben vannak a munkaerőpiacon. Ennek oka egyebek között a magyar társadalom hagyományos családmodelljében keresendő: még ma is sokan vallják, hogy a nők helye a ház körül,

a családban van, nem a munkaerőpiacon. Ezt a szemléletet tovább súlyosbítják a nőkkal kapcsolatos negatív sztereotípiák.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A GYES-ről való visszatérés a munkaerő piacra mérsékli a szegénység kialakulásának kockázatát.	Gyermekek napközbeni ellátását biztosító intézmények működtetése. Családbarát munkáltató szemlélet kialakítása. Önkormányzat gazdasági helyzetének figyelembevételével az ellátásköltségeinek átvállalása.
A magányérzet kialakulásával nemcsak az anya mentális állapota lehet rosszabb, családi konfliktusokhoz is vezethet.	Szabadidős programok szervezése, igény szerinti bővítése. Zöldterületek, közparkok tervszerű felújítása.

6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

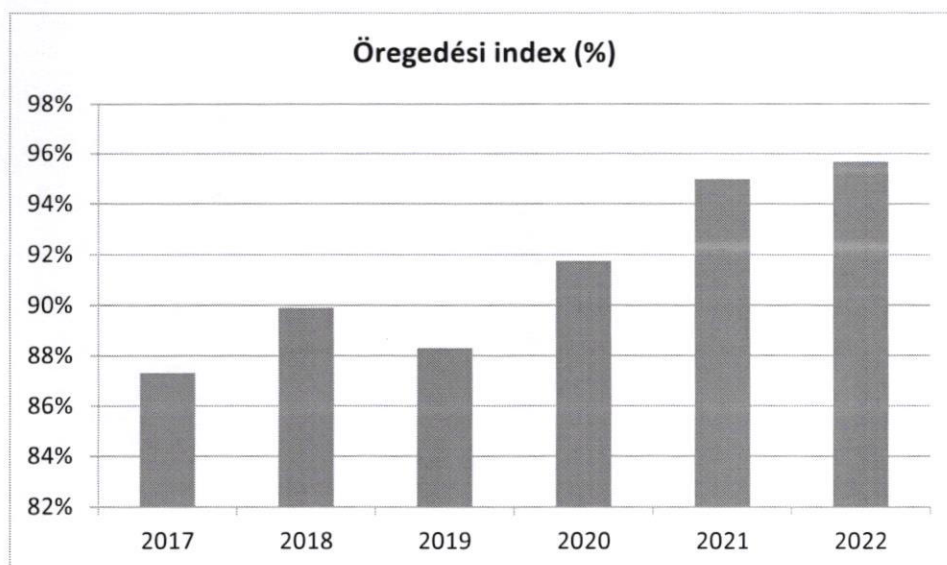
Társadalmi idősödés természetesen nem helyi jelenség, hanem globális tendencia. Az időskorúak arányának növekedése mellett csökken a fiatal korosztályok aránya. Mind az időskori függőségi ráta, mind pedig az öregedési index értéke emelkedő tendenciát mutatott az utóbbi évtizedekben, ami többek között azt is jelenti, hogy egy aktív korú állampolgárra egyre több időskorú jut. Ezekkel a folyamatokkal párhuzamosan napjainkban egyre kevésbé jellemző a többgenerációs együttélés, az idősök egyre jelentősebb hányada él magányosan, így fokozatosan növekedik az idősellátás terén a társadalom felelősség- és szerepvállalása.

6.1. számú táblázat - Öregedési index (3. táblával azonos)

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2017	323	370	87,30%
2018	338	376	89,89%
2019	347	393	88,30%
2020	367	400	91,75%
2021	378	398	94,97%

2022	376	393	95,67%
------	-----	-----	--------

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

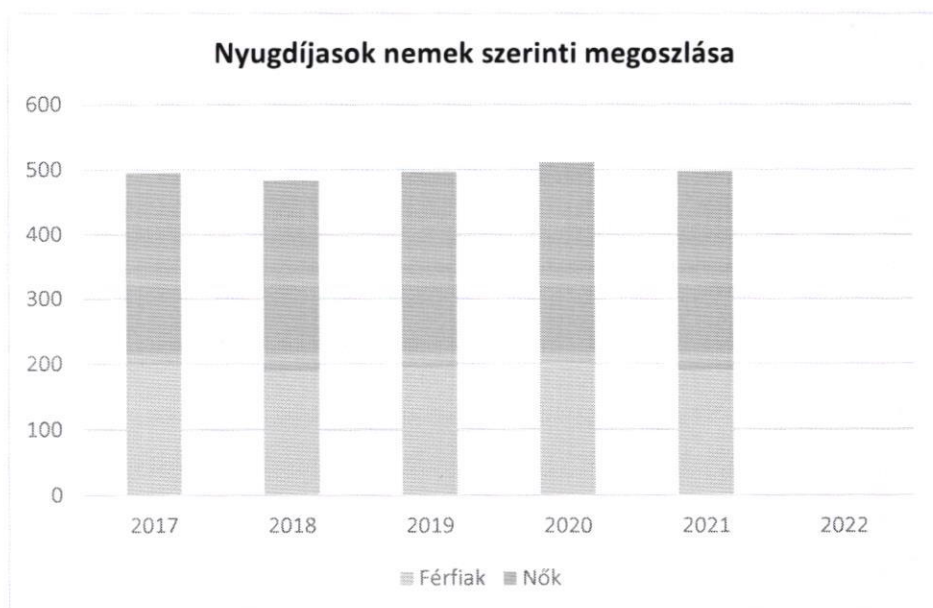

Európában minden eddigénél hosszabb ideig élnek az emberek, és idősebb éveiket is egészségesebben töltik, mint korábban. Rámutat emellett arra is, hogy mindez lehetőségeket tartogat számunkra. A tevékeny, aktív idősor nagyon fontos a nemzedékek közötti szolidaritás fenntartásában, azokban a társadalmakban, amelyekben egyre több az idős ember.

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma

Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2017	198	297	495
2018	189	294	483
2019	195	301	496
2020	200	310	510
2021	190	307	497
2022	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

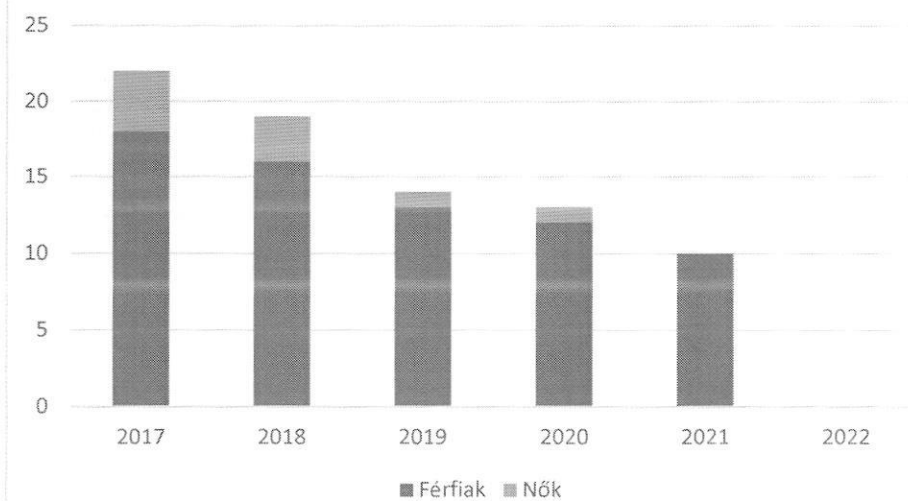

6.1.2. számú táblázat - Nyugdíjszerű ellátások

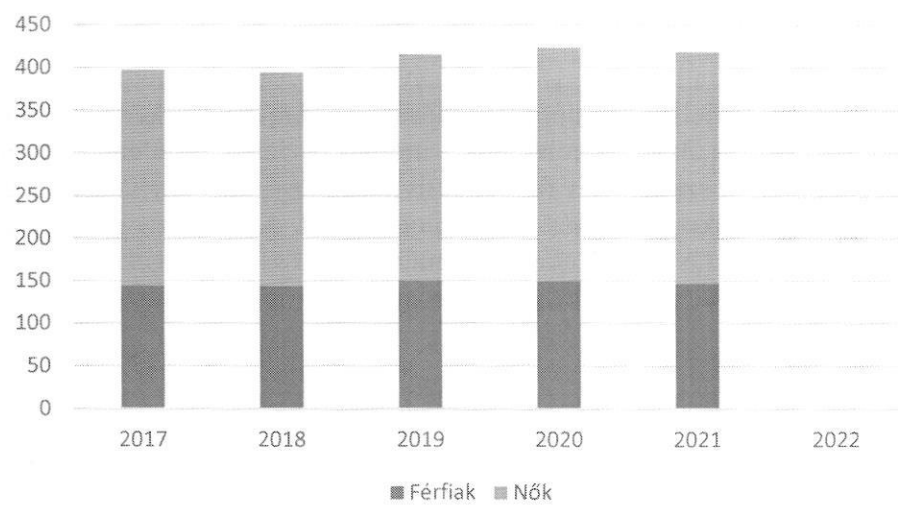
Év	Életkoron alapuló ellátásban részesülő férfiak száma (TS 067)	Életkoron alapuló ellátásban részesülő nők száma (TS 068)	Öregségi nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 069)	Öregségi nyugdíjban részesülő nők száma (TS 070)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 071)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő nők száma (TS 072)	Időskorúak járadékában részesítettek havi átlagos száma (fő) (TS 134)
2017	18	4	144	253	2	5	1
2018	16	3	143	251	2	6	2
2019	13	1	150	265	2	3	2
2020	12	1	149	274	3	4	1
2021	10	0	146	272	1	4	1
2022	0	0	0	0	0	0	1

Forrás:
TeIR, KSH
Tstar

Életkoron alapuló ellátás nemek szerint

Öregségi nyugdíjban részesülők nemek szerint

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága;

Az időskorúak családi állapotára jellemző, hogy korban előre haladva fokozatosan csökken a házások, és növekszik az özvegyek aránya.

Településünkön a lakosság 16 %-a 65 év feletti. A 65 év feletti nők száma 219, a férfiaké 148 fő.

Az időskorban jellemző megbetegedések - a daganatok, keringési zavarok, szív- és érrendszeri megbetegedések, ízületi problémák - mellett pszichés problémák is jelen vannak. Az idős ember egyedül marad, szellemi és fizikai aktivitása hanyatlik, önellátási képessége beszűkül. Ez nagyon sok embernél okoz pszichés megbetegedéseket. Különösen gyakori a depresszió és a demencia (időskori elbutulás) kialakulása. Jellemző, hogy a betegségek általában együttesen fordulnak elő, különösen 70 éves kor fölött jellemzőek a súlyos, krónikus megbetegedések és az előrehaladott demencia.

6.2. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén (a 3.2.2. táblázatból)

Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	Fő összesen		44	42	43	51	30
41-45 év (TS 042)	Fő	5	3	5	14	5	2
	%	11,36%	7,14%	11,63%	27,45%	16,67%	7,14%
46-50 év (TS 043)	Fő	4	5	3	3	1	3
	%	9,09%	11,90%	6,98%	5,88%	3,33%	10,71%
51-55 év (TS 044)	Fő	5	4	8	5	3	2
	%	11,36%	9,52%	18,60%	9,80%	10,00%	7,14%
56-60 év (TS 045)	Fő	3	5	4	9	6	3
	%	6,82%	11,90%	9,30%	17,65%	20,00%	10,71%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	12	10	5	4	4	7
	%	27,27%	23,81%	11,63%	7,84%	13,33%	25,00%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) tevékeny időskor, élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen;

Az élethosszig tartó tanulás tekintetében a település nyugdíjasai a Művelődési házban juthatnak hasznos alapmeretekhez a számítógép- és internethasználat területén.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén.

Az idősebb korosztály sokkal jobban kiszolgáltatott az élet minden területén. A munkaerő-piaci diszkriminációt sem szabad figyelmen kívül hagyni, hiszen ők nehezebben helyezkednek el, a munkahelyi leépítések is előbb érik el őket. Általános megfogalmazás, hogy a munkáltatók szívesebben foglalkoztatják a fiatalokat, azokat, akik nem állnak a nyugdíjba vonulás előtt. A XXI. század gyors változásai, technikai fejlődések, a követelmények mind, mind befolyásolják az 55 év felettiek elhelyezkedését.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

a) az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése;

A helyi közszolgáltatások terén az idősekkel való foglalkozás magas színvonalú. Az egészségügyi, szociális, közművelődési és egyéb szolgáltatások egy része a település mindenki részére biztosított, egy része kor alapján az időskorúak részére szerveződik.

6.3. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma (Megegyezik a 6.1.1-es táblázattal)			
Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2017	198	297	495
2018	189	294	483
2019	195	301	496
2020	200	310	510
2021	190	307	497
2022	0	0	0

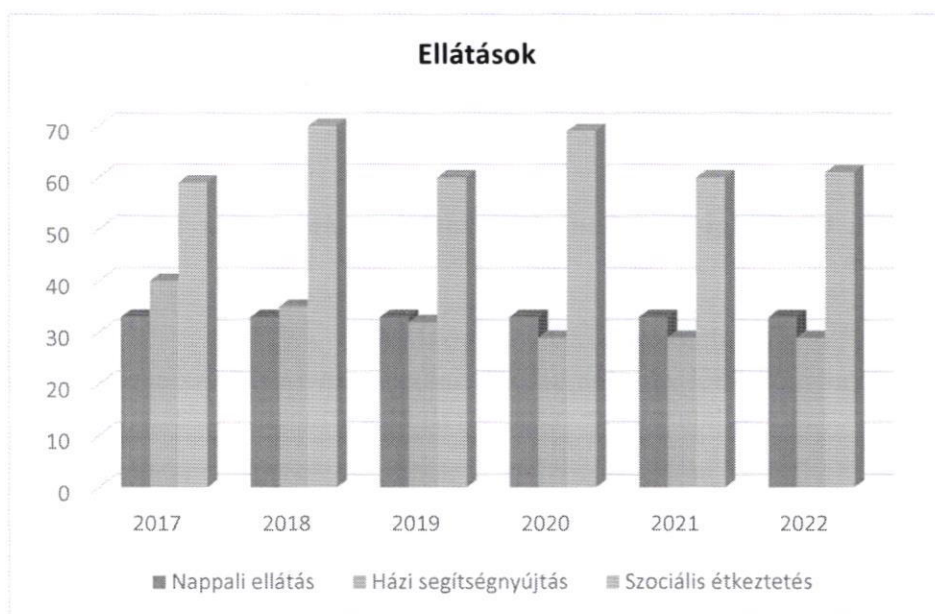
Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma				
Év	65 év feletti lakosság száma (férfiak TS 026, nők TS 028)	Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma (TS 129)	Házi segítségnyújtásban részesülők száma (TS 130)	Szociális étkeztetésben részesülők száma (TS 131)

	Fő	Fő	fő	fő
2017	323	33	40	59
2018	338	33	35	70
2019	347	33	32	60
2020	367	33	29	69
2021	378	33	29	60
2022	376	33	29	61

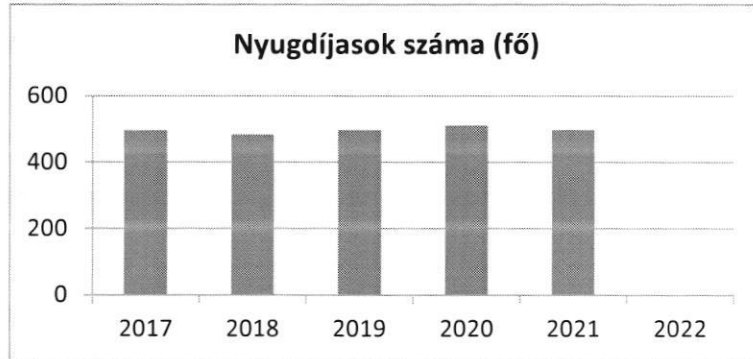
Forrás: TeIR, KSH

Tstar

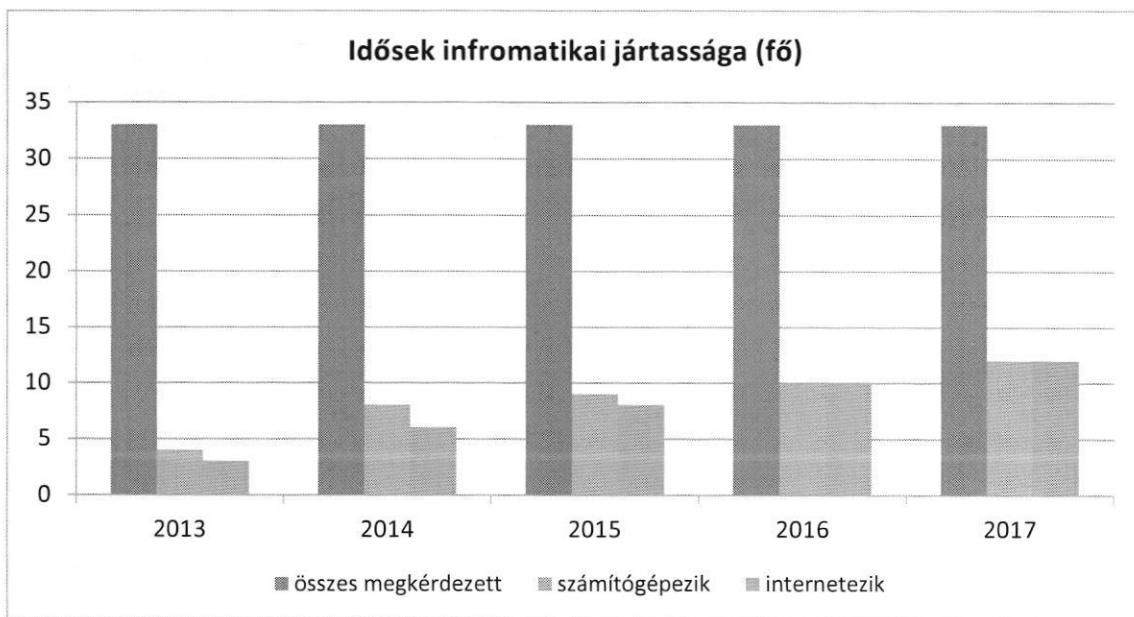

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés;
 Litéren aktívan működik az Idősek Klubja. Számos programot szerveznek számukra.

b) idősek informatikai jártassága;

d) a generációk közötti programok.

Sok példát látni arra, hogy a fiatalabb generáció tagjai törődéssel viszonyulnak a szépkorú lakossághoz. Minden évben megtartott Idősek Hónapja rendezvénysorozat keretében számos programmal, műsorral készülnek a fiatalabb generáció tagjai azért, hogy tiszteletüket és megbecsülését fejezzék ki településünk szépkorú lakói felé. Ezek a programok, rendezvények mind lehetőséget kínálnak az generációs kapcsolatok kialakítására, ápolására, és felhívják a fiatalabbak figyelmét arra, hogy az idős emberek mennyire fontos tagjai a társadalomnak, illetve a helyi közösségnek.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Időskorúak támogatása:

- ✓ Az időskorúak járadéka a megélhetést biztosító jövedelemmel nem rendelkező időskorú személyek részére nyújtott támogatás. Időskorúak járadékában részesülőkről nem rendelkezünk információval.
- ✓ Az önkormányzat a kommunálisadó megfizetésének részben vagy egészben való mentességében részesíti a 70 év feletti házaspárokat és egyedül állókat.
- ✓ Szépkorúak köszöntése
- ✓ Nappali ellátás, Idősek Klubja

Az idősek nappali ellátása keretén belül kulturális, foglalkozási és szórakozási lehetőségekkel várja azokat a nyugdíjasokat, akik szabadidejüket kellemesen és hasznosan szeretnék eltölteni más nyugdíjasok társaságában. Sokszínű tevékenység végzésére nyílik lehetőség, például filmnézésre, kézimunkázásra, kézműves foglalkozásra, fürdőzésre, szellemi és játékos vetélkedőkre, különböző témájú előadások, vetítések megtekintésére. Emellett a klub tagjai különböző programokon vehetnek részt. Szerveznek bográcsozást, főzőcskézést, közösen megünneplik a klubtagok születésnapját, színházi előadásokat-, múzeumokat látogatnak, kirándulásokat és túrákat szerveznek, részt vesznek hagyományőrző fesztiválokon. A Klub jó kapcsolatokat ápol a kistérség idősek klubjaival. Szívesen töltenek egy-egy vidám délelőttöt egymás társaságában. Mindezek mellett igény szerint, segítenek hivatalos ügyek intézésében, valamint alapvető egészségügyi ellátásra (vérnyomásmérés, vércukormérés), életvitelre vonatkozó tanácsadásra, életvezetés segítésére, mentális segítségnyújtásra. A különböző programokon való részvétel tetszőleges, mindenki szabadon dönti el, melyeken vesz részt. A klub szolgáltatásai ingyenesek.

A nappali ellátás szociális alapszolgáltatás, amely lehetőséget biztosít a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségletek kielégítésére a hajléktalan személyek és a saját otthonukban élő személyek részére. (18. életévüket betöltött, egészségi állapotuk vagy idős koruk miatt szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részében képes személyek, 18. életévüket betöltött, fekvőbeteg-gyógyintézeti kezelést nem igénylő

pszichiátriai betegek, illetve szenvedélybetegek, 3. életévüket betöltött, önkiszolgálásra részben képes vagy önellátásra nem képes, de felügyeletre szoruló fogyatékos, illetve autista személyek.)

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A daganatok, keringési zavarok, szív- és érrendszeri megbetegedések, ízületi problémák mellett pszichés problémák leggyakrabban előforduló betegségei.	Rendszeres mozgást biztosító szolgáltatások bővítése. Szűrővizsgálatok biztosítása. Prevenációs szemlélet erősítése, az egészségtudatos magatartás fejlesztése
Gyakran válnak áldozattá.	Idősek személyes környezetének, otthonának védelmét szolgáló intézkedések bővítése.
Magas az egyedül élők száma	Kiemelt figyelem az egyedül élőkre.
Nemzedékek közötti kapcsolat nehézsége.	Társadalmi elfogadás és befogadás erősítése, generációs programok szervezése.

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

7.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma nemenként

Év	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Férfiak (TS 061)	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Nők (TS 062)	Összesen
2017	18	24	42
2018	15	24	39
2019	16	23	39
2020	22	23	45
2021	21	22	43
2022	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékkal élők száma

Év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma (TS 128)
2017	0

2018	0
2019	0
2020	0
2021	0
2022	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar; és helyi adatszolgáltatók

- a) fogyatékossgal élő személyek foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága, védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás;

Fogyatékos személy, aki érzékszervi – így különösen látás, hallásszervi, mozgásszervi, értelmi képességeit jelentős mértékben vagy egyáltalán nem birtokolja, illetőleg a kommunikációjában számottevően korlátozott és ez számára tartós hátrányt jelent a társadalmi életben való aktív részvétel során.

Az akadálymentesítés:

Közhasznúak azok az épületek, melyek használata senki számára sem korlátozott. Ide tartozik a polgármesteri hivatal, az általános iskola, óvoda, egészség-, szociális-, kulturális, művelődés, sport célú építmények is. A mozgásukban akadályozottak, az idősek, a nők és gyermekek a fizikai akadálymentességet igénylik, a többi fogyatékos csoport számára az infokommunikációs akadálymentesség a jogos igény. Ilyenek a kontrasztos színekkel készült táblák, tapintható információk, hallható segítség, jelnyelvi segítség, a belső környezetben való tájékozódást elősegítő piktogramok, feliratok.

Az orvosi rendelő, iskola, óvoda felújítása európai uniós szabályoknak megfelelően történt, megfelelően az akadálymentesítés során elvárt követelményeknek.

A fogyatékkal élők foglalkoztatását befolyásolja a fizikai akadályozottság. Az akadálymentesítési javaslatban célszerű a fogyatékossg jellege és a fogyatékos személyek száma alapján rangsorolni, hogy az akadálymentesítés lépései milyen sorrendben és ütemezéssel kövessék egymást. A rámpa és a kijelölt parkoló nemcsak mozgássérült személyek, hanem más csoportok részére is hasznosak (nők, kisgyermekesek, idősek), az információs táblák, a vizuális információk megerősítése akusztikus információkkal. Fontos a célpályázatok felkutatása és az akadálymentesítés komplex, rövid- közép-és hosszú távú terveinek elkészítése.

A fogyatékkal élő emberek és családjaik a legsérülékenyebb társadalmi csoportot alkotják. Feladatunk olyan környezet teremtése, működtetése, hogy egyenlő eséllyel érvényesülhessenek a mindennapi életünk során a lakhatás és közlekedési eszközök használata, a szociális és egészségügyi ellátás, az iskoláztatási és munkalehetőségek, a kulturális és társadalmi élet, valamint a sport és a szórakozás területén is.

b) munkavállalást segítő lehetőségek;

A fogyatékkal élőkre vonatkozóan nem állnak rendelkezésre értékelhető statisztikai adatok, amelyek alapján pontos képet lehetne alkotni a fogyatékkal élők lakhatási, egészségügyi, foglalkoztatási helyzetéről.

Az akadálymentesített közintézményekben nem csupán a szolgáltatások igénybevételét könnyíti meg, de az intézményekben történő munkavállalást is.

A fogyatékos személyek elszigeteltek a társadalomban, így családjaik is jobban elkülönülnek a környezetüktől, ami értelmi fogyatékoság esetén még jelentősebb.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

A foglalkoztatás terén történt hátrányos megkülönböztetés kapcsán nincs tudomásunk konkrét esetről, de ettől függetlenül természetesen lehetséges, hogy a fogyatékosággal élőkkel szembeni diszkrimináció jelen van településünkön is. Előfordulhat továbbá az is, hogy a munkáltató alkalmazna ugyan megváltozott munkaképességű munkavállalót, de a munkahely infrastrukturális és tárgyi adottságai nem felelnek meg ehhez.

Tapasztalataink szerint számos akadállyal kell megküzdeni. A munkáltató előítélete mellett a közlekedés eszközök használata is nehezíti helyzetüket.

d) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok.

A szolgáltatás keretében a család- és gyermekjóléti központ elősegíti a fogyatékosággal élő emberek és családtagjaik információhoz, szolgáltatásokhoz való akadálymentes hozzáférést, illetve az egyenlő esélyű hozzáférés megvalósulását.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzügyi és természetbeni ellátása, kedvezményei

A szegénységben vagy szegénység kockázatával élő gyermekek sajátos csoportját alkotják a fogyatékos gyermekek. A fogyatékos gyermeket nevelő családok helyzete az átlagosnál sokkal nehezebb, különösen a halmozottan fogyatékos gyermeket nevelő családok esetében figyelhető meg.

Az átmeneti elhelyezésre, gondozóházban történő elhelyezésre a településen nincs lehetőség. A személyes szociális gondoskodási ellátások közül nappali ellátás keretében biztosítanak ellátást a rászorulóknak részére, segít az önálló életvitelben és a társadalmi szerepek gyakorlásában.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

- a) egészségügyi és rehabilitációs ellátások elérhetősége, együttműködése;

Helyben nem elérhető rehabilitációs ellátásokhoz (pl.: fogyatékkal élő, vagy pszichiátriai és szenvedélybetegek rehabilitációs ellátása) való hozzáférést szükség esetén többek közt a család- és gyermekjóléti szolgálat segíti elő.

Ortopédiai, reumatológiai szakrendeléssel együttműködésben fizioterápiát és gyógytornát is a Balatonalmádi Egészségház biztosítja az érintettek számára.

- b) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége;

Az alábbi táblázat jól szemlélteti, hogy az oktatási intézmények, egészségügyi intézmények, kulturális intézmények esetében milyen színvonalú az akadálymentesítettség.

Az általános iskola, óvoda és bölcsőde, orvosi rendelő felújítása során fontos szempont volt az akadálymentesítés megoldása is. Mindegyik intézmény épületének felújítása pályázati támogatás keretében történt meg.

		Lift	Vakvezető sáv	Mozgáskorlátozottak részére mosdó	Rámpa	Hangos tájékoztatás	Indukciós hurok	Tapintható információ	Jel-nyelvi segítség
oktatási intézmények	alapfok	Nem	Igen	Igen	Igen	Nem	Igen	Igen	Nem
	középfok	-	-	-	-	-	-	-	-
	felsőfok	-	-	-	-	-	-	-	-
Egészségügyi intézmények	fekvőbeteg ellátás	-	-	-	-	-	-	-	-
	járó beteg szakellátás	-	-	-	-	-	-	-	-
	alapellátás	Nem	Igen	Igen	Igen	Nem	Igen	Igen	Igen
kulturális, művelődési intézmények	Nem	Nem	Nem	Igen	Nem	Nem	Nem	Nem	
önkormányzati, közigazgatási intézmény	Nem	Nem	Nem	Igen	Nem	Nem	Nem	Nem	
igazságszolgálati, rendőrség, ügyészség	-	-	-	-	-	-	-	-	
szociális ellátást nyújtó intézmények	Nem	Nem	Nem	Igen	Nem	Nem	Nem	Nem	

Forrás: helyi adatgyűjtés, személyes tapasztalat

- c) közszolgáltatásokhoz, köznevelési intézményekhez, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége;

- d) munkahelyek akadálymentesítettsége;

Az újabb építésű intézmények, cégek a vonatkozó jogszabályi előírásoknak megfelelően végzik a szükséges akadálymentesítést. Pontos számszerű adat nem áll rendelkezésünkre.

- e) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége;

2009-ben került átadásra a Litéri Közpark, melyben új vizesblokk került kialakítása a mozgáskorlátozottak részére. Több mint 120 fa és 1000 cserje, közvilágítás és kiépített sétautak, padok, kulturált környezet, melyet a Norvég-alapból sikerült megvalósítani. A buszmegállók felújítása is pályázati támogatásból valósult meg, melyek kerekesszékekkel könnyen megközelíthetőek. A buszok nagyobb része már rámpával felszerelt, ezzel is segítve a mozgáskorlátozottak közlekedését.

	Lift	Vakvezető sáv	Mozgáskorlátozottak részére mosdó	Rámpa	Hangos tájékoztatás	Indukciós hurok	Tapintható információ	Jel-nyelvi segítség	Egyéb
Közterület (utca/járda,park, tér)	Nem	Nem	Igen	Nem	Nem	Nem	Nem	Nem	Igen (parkoló)
Helyi és távolsági tömegközlekedés	Nem	Nem	Nem	Igen	Nem	Nem	Nem	Nem	Nem
Buszpályaudvar, buszvárók	Nem	Nem	Nem	Nem	Nem	Nem	Nem	Nem	Nem
Vasútállomás	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Forrás: helyi önkormányzat, személyes tapasztalat

f) fogyatékossgal élő személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékossgal élő személyek nappali intézménye stb.);

Kifejezetten fogyatékossgal élő személyek számára működtetett helyi szolgáltatások nem állnak rendelkezésre.

g) előnyben részesítés (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások).

7.4. Fogyatékossgal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok a településen

Ilyen programok működtetésére nem mutatkozott igény, ezért a fogyatékossgal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok nincsenek a településen.

7.5 A fogyatékossgal élőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és a felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Nem találoztunk olyan esettel, amikor egy fogyatékossgal élő személyt bármilyen atrocitás vagy különös nehézség ért volna helyben. Alap probléma lehet, hogy a többségi társadalom tagjai sokszor nem tudják, miként közelítsenek egy fogyatékossgal élő személyhez, hogy miként kommunikáljanak, mi a számukra megfelelő segítségnyújtási forma stb. Ezért aztán a többségnek néha egyszerűbb úgy tenni, mintha a fogyatékossgal élők „láthatatlanok” lennének. Ezzel ugyan csak saját bizonytalanságukat próbálják leplezni, mégis a fogyatékossgal érintett másik felet hozzák vele kellemetlen helyzetbe. Mindenképpen szükséges a társadalmi szemléletformálás, az olyan érzékenyítő programok, melyek elsősorban gyermekkorban oldhatják fel eredményesen az esetleges gátlásokat, melyek a fogyatékossgal élőkkel való kapcsolatok létrejöttét akadályozzák.

7.6 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékossgal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Akadálymentesítettség	Az akadálymentesítésre pénzforrások felkutatása, megfelelő szakértők, tanácsadók bevonása a fenntartásra. Ilyen tartamú forrásokra figyelemfelhívás.
Kevés információ a fogyatékossgal élőkről	kapcsolatfelvétel az érdekvédelmi szervezetekkel
Az egészségügyi prevenció szolgáltatásokat, a szűrővizsgálatokat a mozgásukban erősen korlátozott személyek kevésbé veszik igénybe. Szükséges a támogatásuk a szűrőprogramokra történő eljutásuk (eljuttatásuk) terén.	Segíteni, hogy a fogyatékossgal élők is minél nagyobb számban részt vegyenek az egészségügyi szűrővizsgálatokon.

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

Litéren a civil szervezetek aktív tevékenységet folytatnak. A helyi lakosság nagy számban vesz részt a civil szervezetek programjain. Az Önkormányzat helyi rendeletben meghatározottak szerint pályázati úton támogatja a szervezeteket, azok rendezvényeit.

- a) a 3-7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi, karitatív szervezeti szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (közfeladatot ellátó szervezetek, közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma);

A civil szervezetek függetlenségét elismerjük és tiszteletben tartjuk. Partneri viszonyt alakítottunk ki velük. Az együttműködésnek köszönhetően az önkormányzati rendezvényeken aktívan vesznek részt a szervezetek.

- b) helyi önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi, civil szektor és gazdasági szereplők közötti partnerség bemutatása;

A településen működő egyházak tekintetében mind a Litéri Református Egyházközség, mind a Balatonfüzfő Római Katolikus Egyházközség rendre él Litér Község Önkormányzatának évente megjelenő „Civil szervezetek programjainak támogatása” tárgyú pályázati felhívás adta lehetőséggel, amely keretében Litér Község Önkormányzata illetékességi területén működő és ott tényleges tevékenységet folytató társadalmi szervezetek mellett az egyházak nyújthatnak be pályázatot. Az önkormányzat által kiírt és elbírált pályázatokra megítélt támogatásból az egyházak részére hitéleti tevékenységek, közösségi programok megvalósításához nyújt támogatást Litér Község Önkormányzata, amelyek nem csak a gyülekezetek tagjait, hanem a község lakosságát is érintik.

- c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség, társadalmi felzárkózást segítő közös programok bemutatása;

- d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége
Településen Nemzetiségi Önkormányzat nem működik.

- e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége;

Nyugdíjas klub az idősek érdekvédelme, esélyegyenlősége, életfenntartásuk szempontjából fontos szerepet lát el. Polgárórség tevékenysége elősegíti a település biztonságosabbá tételét minden korosztály számára.

- f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

Konkrét szerepvállalása az esélyegyenlőségi feladatok ellátásában nem jellemző. A profitorientált szereplők tevékenységükkel inkább a gazdasági élet élénkítéséhez, ezen keresztül pedig a munkanélküliség csökkentéséhez járulnak hozzá.

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése.

HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában,

összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

A helyzetelemzés előkészítésben részt vettek a településen dolgozó szociális, egészségügyi, gyermekjóléti, köznevelési, közművelődési szakemberek. Módszere az online kapcsolattartás az egyes esélyegyenlőségi csoportokkal kapcsolatos problémák feltárására, majd program tervezet véleményezésére koncentrált. A tervezet az Önkormányzat honlapján, www.liter.hu közzétételre kerül, így állampolgárok is véleményt mondhattak. A honlapon az elfogadott dokumentum hozzáférhető lesz, amely alapján az esélyegyenlőségi folyamatokat, intézkedéseket megismerik és így biztosított lesz a megvalósítás folyamatos ellenőrzése.

A nyilvánosság folyamatos biztosítása érdekében két évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézmények, szülők és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett éves monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

- a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a HEP elkészítésének folyamatába;
- b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása, valamint annak rögzítése, hogy működtet-e HEP Fórumot.
- c) A képviselő-testületi döntést követően az elfogadott HEP dokumentumot, valamint a hiteles határozatot a települési önkormányzat a helyben szokásos módon közzé teszi, és megküldi a TEF esélyegyenlőségi mentora részére. A TEF az települési önkormányzatok HEP-jeit közzéteszi, honlapján megjelenti.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

1. A HEP IT részletei A helyzetlemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	problémák beazonosítása	fejlesztési lehetőségek meghatározása	
Romák és/vagy mély-szegénységben élők	A tartós munkanélküliség következménye a szegénység. Nyilvántartott álláskeresők száma ingadozó.	Kapcsolatfelvétel a Kormányhivatal Foglalkoztatási Osztályal Közfoglalkoztatás Egyéb helyi foglalkoztatási lehetőségek felkutatása.	
	Sok a pályakezdő fiatal és nyugdíj előtt álló munkanélküli száma.	Kapcsolatfelvétel a Kormányhivatal Foglalkoztatási Osztályal, képzési/átképzési lehetőségek biztosítása helyben	
	Általános iskolai végzettséggel sem rendelkezők számának csökkentése	Oktatás szervezése, kapcsolatfelvétel a Kormányhivatal Foglalkoztatási Osztályal	
	Kevés információ a településen élő roma lakosságról	Kapcsolatfelvétel az illetékes szervezetekkel	
Gyermekek	általános iskolások számának növelése	Egyéni fejlesztések kialakítása Hatékony pedagógiai módszerek, tanulást segítő programok alkalmazása. pl. egyéni felzárkóztatás, pályorientációs programok biztosítása.	
		Egyéb szabadidős programok biztosítása (szakkör, játékos programok)	
	bölcsődei, óvodai túljelentkezés	Csoport bővítése Új bölcsődei épület kialakítása	
Nők	általános iskolai végzettséggel sem rendelkezők száma a nők körében	Igény feltérképezése a településen Oktatás, képzés szervezése	
	A GYES-ről való visszatérés a munkaerő piacra mérsékli a szegénység kialakulásának kockázatát.	Gyermekek napközbeni ellátását biztosító intézmények működtetése. Családbarát munkahelyi szemlélet	
		Önkormányzat gazdasági helyzetének figyelembevételével az ellátásköltségeinek átvállalása.	
	A magányérzet kialakulásával nemcsak az anya mentális állapota lehet rosszabb, hanem családi konfliktusokhoz, problémákhoz is vezethet.	Szabadidős programok szervezés, igény felmérés.	
Idősek	A daganatok, keringési zavarok, szív- és érrendszeri megbetegedések, izületi problémák mellett pszichés problémák leggyakrabban előforduló betegségek.	Rendszeres mozgást biztosító szolgáltatások bővítése. Szűrővizsgálatok biztosítása. Prevenációs szemlélet erősítése, az egészségtudatos magatartás fejlesztése	
		Gyakran válnak áldozattá.	Idősek személyes környezetének, otthonának védelmét szolgáló intézkedések bővítése.
		Magas az egyedül élők száma	Kiemelt figyelem az egyedül élőkre.
	Nemzedékek közötti kapcsolat nehézsége.	Társadalmi elfogadás és befogadás erősítése. Generációs programok szervezése.	
Fogyatékkal élők	Akadálymentesítettség	Az akadálymentesítésre pénzforrások felkutatása, megfelelő szakértők, tanácsadók bevonása a fenntarthatóság miatt. Ilyen tartamú forrásokra figyelemfelhívás.	
	Kevés információ a fogyatékkal élőkről	Kapcsolatfelvétel az érdekvédelmi szervezetekkel	
	Az egészségügyi prevenciós szolgáltatásokat, a szűrővizsgálatokat a mozgásukban erősen korlátozott személyek kevésbé veszik igénybe. Szükséges a támogatásuk a szűrőprogramokra történő eljutásuk(eljuttatásuk) terén.	Segíteni, hogy a fogyatékkal élők is minél nagyobb számban részt vegyenek az egészségügyi szűrővizsgálatokon	

Jövőképünk

Litér Község Önkormányzata legfontosabb célja a településen élő állampolgárok jólétének biztosítása, életminőségének folyamatos javítása, olyan támogatói környezet működtetésével, amely

- erősíti a közösséghez és a lakóhelyhez kötődést, a társadalmi szolidaritást,
- kiemelt figyelmet, ha kell pozitív diszkriminációt alkalmaz a veszélyeztetett célcsoportok számára,
- tudatos és partnerségen alapuló intézkedései hatására a hátrányos helyzetű csoportok felzárkózási esélyei, életminőségük és életük önálló irányításának lehetősége javul.

"Engem mindig lenyűgöz egy új nap ígérete: friss kezdet, még egy esély, és talán egy csipetnyi varázs is, amely valahol a reggelen túl vár."

/John Boynton Priestley/

Az intézkedési területek részletes kifejtése

Intézkedés címe:	Munkanélküliség leszorítása
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Tartós munkanélküliség következménye a szegénység.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	munkalehetőségek feltérképezése
A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	A cél kapcsolódik Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030-hoz és összhangban áll annak céljaival.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Kapcsolatfelvétel a Munkaügyi Központtal
Résztvevők és felelős	Önkormányzat
Partnerek	Kormányhivatal Foglalkoztatási Osztály
Határidő(k) pontokba szedve	1-2 év
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Tájékoztató állás lehetőségéről
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Motivációhiány, társadalmi mobilitás alacsony foka,
Szükséges erőforrások	Önkormányzat és Családsegítő szolgálat

Az intézkedési területek részletes kifejtése

Intézkedés címe:	A tanórán kívüli tanulást segítő egyéb elfoglaltság kiterjesztése, Új bölcsőde épület beruházása
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Megnövekedett gyermeklétszám
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Gyermekek köznevelési ellátásához való hozzájárulásának segítése: bölcsőde épület beruházás
A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	"Legyen jobb a gyermekeknek" Nemzeti Stratégia 2007-2032
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Helyzet felmérés, feltárt problémák
Résztevők és felelős	Önkormányzat
Partnerek	Oktatási Intézmények, Védőnői szolgálat
Határidő(k) pontokba szedve	1-2 év
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Helyzetfelmérés Szolgáltatások igénybevétele: Iskola, Óvoda, Bölcsőde
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Intézmények férőhely hiánya-férőhelybővítés
Szükséges erőforrások	Pályázati forrás, Önkormányzati önerő

Az intézkedési területek részletes kifejtése

Intézkedés címe:	Gyermeket nevelő nők helyzetének javítása
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A kisgyermekes anyák az új élethelyzetükben könnyebben tudnának újra munkába állni, amennyiben rugalmasabbak lennének a foglalkoztatási körülmények. Ugyanakkor, még a munkaerőhiány ellenére sem elég elterjedtek a rugalmas munkavégzési formák a munkáltatók körében. A kisgyermekes anyák foglalkoztatási problémái: 1) családbarát munkahelyek hiánya; 2) rugalmas munkaidő hiánya; 3) alternatív munkaerőpiaci eszközök (távmunka, részmunka) hiánya; 4) egyedülálló anyák munkahelyi megbecsültségének hiánya.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Család barát munkáltatói szemlélet kialakítása. Nők foglalkoztatási arányának növelése.
A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	A cél kapcsolódik Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030-hoz és összhangban áll annak céljaival.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Életminőség javítása, szabadidő hasznos eltöltéséhez program szervezése
Résztevők és felelős	Önkormányzat
Partnerek	Családsegítő Szolgálat, Civil szervezetek
Határidő(k) pontokba szedve	1-2 év
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Problémás területek felmérése. Kisgyermekes szülők foglalkoztatásának elősegítése. Programok szervezése, pályázati lehetőség függvényében. Civil szervezetekkel való kapcsolatok kialakítása
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Érdeklődés és részvétel elmaradása. Csökkentésre tervezett intézkedés: tájékoztatás, információk, jó gyakorlatok terjesztése, tanácsadás
Szükséges erőforrások	Humán erőforrás, technikai feltételek, pályázati lehetőségek

Az intézkedési területek részletes kifejtése

Intézkedés címe:	Idősek védelme és generációk közötti kapcsolat kialakítása
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Magas az egyedül élők aránya. A generációk egyre nagyobb mértékű eltávolodása
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Tájékoztatás, figyelem felhívás. Generációs programok szervezése
A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Idősügyi Nemzeti Stratégia 2023-2024
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Idős, egyedül élők számára célzott programok szervezése Idősek társadalmi elfogadás és megbecsülések erősítése
Résztevők és felelős	Önkormányzat
Partnerek	Nyugdíjas Klub, Rendőrség, Civil szervezetek
Határidő(k) pontokba szedve	1-2 év
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Generációs program szervezés Prevenációs tájékoztatás a Rendőrkapitányság közreműködésével
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Egymásra figyeléssel, szorosabb együttműködéssel lehet a célokat végrehajtani.
Szükséges erőforrások	Személyi és tárgyi feltételek.

Az intézkedési területek részletes kifejtése

Intézkedés címe:	Fogyatékkal élők esélyegyelőségének támogatása
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Kevés adat áll rendelkezésre
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Közintézmények akadálymentesítésének fenntartása Információhoz jutás, helyi adatok elemzése
A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Országos Fogyatékosügy Program 2015-2025
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Fogyatékosokkal kapcsolatos elemzések elvégzése
Résztvevők és felelős	Önkormányzat
Partnerek	Civil szervezetek, Szociális Intézmények
Határidő(k) pontokba szedve	1-2 év
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Igényelt szociális szolgáltatások biztosítása
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Kevés adat áll rendelkezésre
Szükséges erőforrások	Önkormányzati önerő

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége												
1	Munkalehetőségek feltérképezése	sok a fiatal pályakezdő és nyugdíjas munkanélküli	Munkanélküliség és csökkentése		MNTFS 2030	Kapcsolatfelvétel a Munkaügyi központtal	Polgármester	2029. 12. 31. (hétfő) Folyamatos kapcsolattartás, munkanélküliek tájékoztatása	Munkanélküliek száma, munkát találó emberek száma	kommunikációs költség (telefon, internet) saját humán erőforrás	1-2 év	---
2	Oktatásszervezés	Általános iskolai végzettséggel sem rendelkező száma	Alacsony iskolázottság csökkentése	Kistérségi Közoktatási Esélyegyenlőségi Terv	MNTFS 2030	Kapcsolatfelvétel a Munkaügyi központtal, oktatást szervező intézményekkel	Polgármester	2029. 12. 31. (hétfő) Folyamatos	Általános iskolánál magasabb végzettséggel rendelkezők száma	kommunikációs költség, szervezési, részvételi díj, vizsgadíj	1-2 év	---
3	Kapcsolatfelvétel	keves információ a településen élő roma lakosságról	Több információ a helyi roma lakosságról		MNTFS 2030	Kapcsolatfelvétel a Veszprémi Megyei Roma Nemzetiségi Önkormányzattal	Polgármester	2029. 12. 31. (hétfő) Folyamatos	Adatok a roma származású lakosságról	kommunikációs költség, saját humán erőforrás	1-2 év	---
II. A gyermekek esélyegyenlősége												
1	Általános iskolások létszámának növelése	Általános iskolások létszámának növelése	Létszám megtartása, illetve növelése	Kistérségi Közoktatási Esélyegyenlőségi Terv	"Legyen jobb a gyermekeknek" az általános Nemzeti Stratégia 2007-2032	Információkérés az általános iskolától, a helyi lakosságtól	Jegyző	2029. 12. 31. (hétfő) Folyamatos	gyermeklétszám változása, információszolgáltatás minősége, egyéni fejlesztések, kompetencia felmérések eredménye	kommunikációs költség, meglévő erőforrások hatékonyabb kihasználása	1-2 év	---
2	Csoport bővítés	A férőhelyek számának bővítése	Férőhelyek bővítése		"Legyen jobb a gyermekeknek" az általános Nemzeti Stratégia 2007-2032	A csoportbővítés lehetőségének felülvizsgálata	Jegyző	2029. 12. 31. (hétfő) Iskolai osztálybővítése folyamatos	férőhelyek száma, beíratott gyermekek száma	pénzügyi forrás (személyi, tárgyi feltételek az óvodában)	Pénzügyi forrás megléte mellett az új fenntarthatóság	---
3	Új bölcsőde épület	minőségi ellátás fejlesztése	Férőhelyek bővítése		---	Csoportbővítés	Jegyző	2029. 12. 31. (hétfő)	férőhelyek száma, beíratott gyermekek száma	pénzügyi forrás (személyi, tárgyi feltételek az új bölcsődében)	Pénzügyi források megléte mellett az új fenntarthatóság	---
III. A nők esélyegyenlősége												

1	Képzési programok kiszélesítése (alapfokú, középfokú oktatás)	általános iskolai végzettséggel sem rendelkező nők száma magas	alacsony iskolázottság csökkentése	Kistérségi Közzoktatási Esélyegyenlőségi Terv	MNTFS 2030	igény felmérés a foglalkozások, tanórák szervezéséhez	Jegyző	2029. 12. 31. (hétfő) Folyamatos kapcsolattartás	alacsony iskolázottak száma	pénzügyi forrás az oktatás megszerzéséhez	Pénzügyi források megléte mellett hosszú távú fenntarthatóság	---
2	Napközi ellátás szervezése a gyerekeknek.	A GYES-ről visszatérés nehézségei munkavállalás tekintetében.	szegénység, munkanélküliség a nők körében		MNTFS 2030	igényfelmérés a gyermekek ellátását illetően.	Jegyző	2029. 12. 31. (hétfő) Bölcsődei férőhelyek bővítése folyamatos	gyermeket nevelő munkanélküli nők száma	pénzügyi források a napközi ellátásra (pl. állami normatíva)	Pénzügyi források megléte mellett hosszú távú fenntarthatóság	---
3	Családbarát munkáltatói szemlélet kialakítása	A GYES-ről visszatérés nehézségei munkavállalás tekintetében	szegénység, munkanélküliség a nők körében		MNTFS 2030	igényfelmérés a gyermekek ellátását illetően.	Jegyző	2029. 12. 31. (hétfő) Munkáltatókkal folyamatos kapcsolattartás	kisgyermekes szülők foglalkoztatásának elősegítése	humánerőforrás	Folyamatos kapcsolattartás, hosszú távú fenntarthatóság	---
4	Szabadidős programok szervezése anyukáknak.	Pszichés problémák megjelenése munkából való kiesés, otthon egyedül eltöltött idő	Egészségügyi ellátások, pszichológiai foglalkozások csökkentése		MNTFS 2030	programok szervezése az anyukáknak	Jegyző	2029. 12. 31. (hétfő) Folyamatos program szervezések: torna, családi mesetúra	orvosi rendelő adatszolgáltatása	programszervezés ez pénzügyi forrás biztosítása	Pénzügyi források megléte mellett hosszú távú fenntarthatóság	---
IV. Az idősek esélyegyenlősége												
1	Szűrővizsgálatok, prevenció	Helyben megoldott a rejtett betegségek feltárása	Megelőzés. Kezelés, szinten tartás.		Idősügyi Nemzeti Stratégia 2023-2024	prevenció tájékoztatás, figyelemfelhívás rendezvényeken, helyi újságban, egészségnap	Polgármester	2029. 12. 31. (hétfő) Tüdőszűrés helyben, folyamatos	orvosi rendelő, szociális intézmény statisztikája	saját erőforrás, humán	hagyományteremtő szándékkal hosszú távú fenntarthatóság	---
2	Idősek ellátásának bővítése. Idősek védelme.	Az idősek, egyedül élő idősek kiszolgáltatottabb helyzetben vannak.	Megelőzés. Figyelemfelhívás.		Idősügyi Nemzeti Stratégia 2023-2024	prevenció tájékoztatás a rendőrkapitányság közreműködésével, szórólapok, cikkek a helyi újságban	Polgármester	2029. 12. 31. (hétfő) Folyamatos kapcsolattartás	Balatonalmádi Rendőrkapitányság statisztikája	saját erőforrás, humán kommunikációs költség, infrastruktúra	hagyományteremtő szándékkal hosszú távú fenntarthatóság	---
3	Generációs programok szervezése	A generációk közötti kapcsolat nehéz (életszemlélet, gondolkodásmód)	idősek társadalmi elfogadása és megbecsülésének erősítése		Idősügyi Nemzeti Stratégia 2023-2024	programok szervezése idősek, fiataloknak egyaránt	Polgármester	2029. 12. 31. (hétfő) Folyamatos	részvevők száma	saját erőforrás, humán kommunikációs költség, infrastruktúra	hagyományteremtő szándékkal évente	---
V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége												
1	Akadálymentesítés	Az akadálymentesítés fenntartása	Akadálymentesítés		Országos Fogyatékosügyi Program 2015-2025	műszaki feltételek vizsgálata, az intézmények felülvizsgálata	Polgármester	2029. 12. 31. (hétfő) Intézmények műszaki	fizikai és infokommunikációs eszközök megléte	pénzügyi forrás, saját erőforrás, humán infrastruktúra	megvalósítást követően hosszú távon fenntartható	---

						akadálymentesítés szempontjából		vizsgálata folyamatos					
2	Információhiány a fogyatékkal élőkéről.	Kevés adat áll rendelkezésre a helyzetelemzés készítéséhez.	Információhoz a jutás.		Országos Fogyatékosügyi Program 2015-2025	kapcsolatfelvétel az érdekvédelmi szervezetekkel	Jegyző	2029. 12. 31. (hétfő) Folyamatos kapcsolattartás	Adatok a fogyatékkal élőkéről	saját erőforrás, kommunikációs költség	humán	hosszú távon fenntartható	---
3	Szűrővizsgálaton való részvétel segítése.	Általános probléma lehet a vizsgálatra való eljutás.	A vizsgálatok megtörténte.		Országos Fogyatékosügyi Program 2015-2025	orvosi rendelő, önkormányzat, szociális intézmény összehangolt szervezése	Jegyző	2029. 12. 31. (hétfő) Tájékoztatás, folyamatos kapcsolattartás	statisztika a szűrővizsgálaton résztvevőkről	saját erőforrás, infrastruktúra	humán	megvalósítást követően hosszú távon fenntartható	---

3. Megvalósítás

3.1 A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására **Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot** hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

3.2 A megvalósítás folyamata

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése lehet. HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki. a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

A HEP Fórum feladatai:

- a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosítása, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazása, összehangolása,
- a HEP intézkedéseinek megvalósításában, az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata,

- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT aktualizálása, az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, dokumentálása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakíthatunk 2 ezer fő feletti településeken (opcionális) az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább két évente, a felülvizsgálatok és az új HEP elfogadása előtt, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül.

A HEP Fórumok javasolt összetétele:

Tagok

- a település polgármestere,
- a település/közös önkormányzatok jegyzője,
- helyi nemzetiségi önkormányzatok vezetői,
- beavatkozási területekhez kapcsolódó önkormányzati bizottságok képviselői,
- helyi/térségi releváns közszolgáltató intézmények képviselői,
- meghatározó helyi/térségi gazdasági szereplők, munkáltatók képviselői,
- 2 000 fő lakosságszám feletti települések esetében a Szociálpolitikai Kerekasztal képviselői,
- helyi jelzőrendszeri felelős,
- a településen működő - a HEP célcsoportjai kapcsán érintett - civil szervezetek és egyházak képviselői,
- A HEP intézkedési tervében szereplő intézkedések végrehajtásáért felelős intézmények, szervezetek képviselői,
- a település HEP referense,
- a rendvédelmi és közbiztonsági szervezetek képviselői,
- egyéb tagok (pl. tapasztalati szakértőként valamely célcsoportban érintett személy, vagy a településen aktív szerepet vállaló személyek).

Állandó meghívottak

- a település képviselő-testületének tagjai,
- az illetékes esélyegyenlőségi mentor,
- tankerületi központ képviselője,
- környező települések önkormányzati szereplői,
- járási jelzőrendszeri tanácsadó,
- egyéb meghívottak (járási hivatalok beavatkozási területekhez és célcsoportokhoz kapcsolódó szervezeti egységeinek képviselői, térségi felzárkózási programok képviselői).

3.3 Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

3.4 Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

3.5 Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel.

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum bevonásával és támogatásával végzi. Így
 - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
 - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
 - o Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
 - o Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. A Litér község Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ezt követően Litér község képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta 31/2024.(II.29.) számú határozatával elfogadta.

Csatolt melléklet:

- képviselő testület elfogadó határozatának kivonata

- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak.

3.6 Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a **kétévente előírt** – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - **felülvizsgálat** során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, **a HEP Fórum megvitatja a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát** annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.